

LATVIJAS UNIVERSITĀTE
JURIDISKĀ FAKULTĀTE
TIESĪBU TEORIJAS UN VĒSTURES ZINĀTŅU KATEDRA

**KOLEDŽU TIESISKAIS REGULĒJUMS LATVIJĀ:
VĒSTURE UN ATTĪSTĪBA NĀKOTNĒ**

MAĢISTRA DARBS

Autors: Jānis Supe

Studenta apliecības nr.: js07029

Darba vadītājs: Docents Dr.iur. Jānis Pleps

Rīga 2022

Anotācija

Maģistra darba pētāmā problēma ir koledžu regulējuma attīstība Latvijā – vai 2021. gadā sagatavotie grozījumi normatīvajos aktos ir atbilstoši īsā cikla augstākās izglītības regulējumam Eiropā un koledžu lomai Latvijas izglītības sistēmā. Pētījuma mērķis ir analizēt koledžu tiesiskā regulējuma attīstību Latvijā.

Pētījuma gaitā autors veic analīzi par koledžu un īsā cikla profesionālās augstākās izglītības regulējuma attīstību pasaules valstīs, tiesiskā regulējuma attīstību Latvijā, kā arī analizē grozījumus normatīvajos aktos, kas skar koledžu statusu, koledžu tiesiskā regulējuma problēmas un nākotnes attīstības tendences.

Autors secina, ka koledžu reforma līdz galam nerasniedz mērķi, kā arī piedāvā priekšlikumus, piem., Latvijā ieviest asociēto grādu, detalizētu koledžu regulējumu noteikt atsevišķos Ministru kabineta noteikumos.

***Atslēgvārdi:** koledžas, īsā cikla augstākā izglītība, Boloņas process, Augstskolu likums*

Annotation

The research problem of the master's thesis is the development of college regulations in Latvia – whether the amendments to the legal acts prepared in 2021 are in accordance with the regulation of short-cycle higher education in Europe and role of colleges in Latvian education system. The aim of the research is to analyse development of legal regulation of colleges in Latvia.

The author analyses development of colleges and short-cycle professional higher education regulations in the world, development of legal regulations in Latvia, as well as amendments to legal acts on the status of colleges.

The author concludes that the reform of colleges does not fully achieve the goal, as well as offers proposals, for example, to introduce an Associate degree in Latvia, to determine the detailed regulation of colleges in separate regulations of the Cabinet of Ministers.

***Keywords:** colleges, short cycle higher education, Bologna process, Law on Higher Education Institutions*

Satura rādītājs

Ievads.....	5
1. Koledžu vēsturiskā attīstība un tiesiskais regulējums pasaulē.....	7
2. Koledžu veidošanās Latvijā	22
3. Koledžu tiesiskā regulējuma pārmaiņas Latvijā.....	33
4. Koledžu regulējuma labā prakse un attīstības perspektīvas	43
Secinājumi	49
Izmantotās literatūras un avotu saraksts	51

Ievads

Autora izvirzītā tēma līdz šim nav pētīta un šobrīd ir aktuāla kontekstā ar Saeimā izskatāmajiem 2021. gadā sagatavotajiem grozījumiem Izglītības likumā, Augstskolu likumā un Profesionālās izglītības likumā, kuru izskatīšana Saeimā darba iesniegšanas brīdī joprojām turpinās. Maģistra darbā autors pētīs koledžu regulējuma vēsturi Latvijā, kā tā veidojusies un mainījusies, kā arī analizēs šobrīd paredzētās izmaiņas, salīdzinot ar regulējumu citās ES valstīs. Pētījums sniegs informatīvu un datus balstītu analīzi par Latvijas koledžu tiesisko regulējumu kontekstā ar īsā cikla augstākās izglītības regulējumu Eiropas Savienībā un citu valstu labo praksi – tā būs darba novitāte, jo līdzīgs pētījums Latvijā līdz šim nav veikts. Pētījums ir aktuāls arī tādēļ, ka Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijā joprojām turpinās debates par koledžu tiesiskā regulējuma pilnveidošanu Latvijā, piem., par koledžu vietu augstākās un profesionālās izglītības jomās, līdz ar to pētījuma laikā iegūtie secinājumi var palīdzēt sniegt pamatotas atbildes iespējamo piemērotāko koledžu regulējumu.

Pētāmā problēma ir koledžu regulējuma attīstība Latvijā – vai grozījumi Augstākās izglītības likumā un Profesionālās izglītības likumā ir atbilstoši īsā cikla augstākās izglītības regulējumam Eiropā un koledžu vēsturiskajai lomai Latvijas izglītības sistēmā. Tāpat autors meklēs atbildi uz jautājumu, kāds būtu piemērotākais koledžu sistēmas tiesiskais regulējums Latvijā.

Pētījuma mērķis ir pētīt un analizēt koledžu tiesiskā regulējuma attīstību Latvijā kontekstā ar regulējumu citās valstīs, lai noskaidrotu, vai grozījumi Augstskolu likumā un Profesionālās izglītības likumā, kas skar koledžu statusu, ir atbilstoši īsā cikla augstākās izglītības regulējumam Eiropā un pasaules labajai praksei.

Pētījuma uzdevumi:

1. Veikt literatūras atlasī un analīzi par koledžu un īsā cikla profesionālās augstākā izglītības regulējuma attīstību dažādās pasaules valstīs.
2. Analizēt koledžu tiesiskā regulējuma attīstību Latvijā kontekstā ar valsts un privāto koledžu vēsturi.
3. Analizēt grozījumus Augstākās izglītības likumā un Profesionālās izglītības likumā, kas skar koledžu statusu.
4. Analizēt būtiskākās koledžu tiesiskā regulējuma problēmas un nākotnes attīstības tendences.

Pētījumā izmantotās metodes:

1. Vēsturiskā metode – analizēta koledžu regulējuma izveide un tās vēsturiskie apstākļi.
2. Salīdzinošā metode – izpētīts regulējums Eiropas Savienībā un citās valstīs, salīdzināts ar Latvijas praksi.
3. Sistēmiskā metode – lietota, lai noskaidrotu koledžu vietu un lomu Latvijas izglītības sistēmā.
4. Analīzes metode – lietota, lai noskaidrotu pētāmo objektu saturu un struktūru.
5. Loģiskā metode – lietota, lai no faktiem nonāktu līdz secinājumiem un priekšlikumiem.
6. Intervija ar Latvijas Koledžu asociācijas priekšsēdētāju Tālavu Jundzi.

Galvenie izmantotie avoti ir Augstskolu likums, Profesionālās izglītības likums (vēsturiskās redakcijas, Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas sēžu stenogrammas un materiāli, Ministru kabineta sēžu materiāli u.c.), Eiropas Augstākās izglītības iestāžu asociācijas (*European Association of Institutions in Higher Education*) materiāli, Boloņas procesa dokumenti (pārskati, ziņojumi u.c.), kā arī pētījumi par īsā cikla augstākās izglītības regulējumu.

Darba pirmajā nodaļā autors apraksta un analizē koledžu un īsā cikla augstākās izglītības studiju programmu attīstību dažādās pasaules valstīs, bet otrajā nodaļā – koledžu un to tiesiskā regulējuma vēsturisko attīstību Latvijā. Trešajā nodaļā autors detalizēti apraksta un analizē plānoto koledžu tiesiskā regulējuma reformu, respektīvi, 2021. gadā sagatavotos grozījumus Izglītības likumā, Augstskolu likumā un Profesionālās izglītības likumā. Ceturtajā nodaļā autors apkopo koledžu tiesiskā regulējuma Latvijā izaicinājumus, galvenos problemātiskos aspektus un iespējamus risinājumus.

1. Koledžu vēsturiskā attīstība un tiesiskais regulējums pasaulē

Sākot pētīt koledžu tiesiskā regulējuma jautājumu un vēsturisko attīstību pasaulē, ir būtiski izprast jēdziena “koledža” definējumu, jo gan pati koledžas definīcija, gan izpratne par koledžu lomu izglītības sistēmā dažādos pasaules reģionos un valstīs ir atšķirīga.

Oksfordas vārdnīcā skaidrots, ka Apvienotajā Karalistē koledža ir vieta, kur studenti dodas studēt vai turpināt mācības pēc skolas, vai arī viena no atsevišķām Britu universitāšu struktūrvienībām; Amerikas Savienotajās Valstīs (turpmāk – ASV) – augstskola, kur studenti var studēt un saņemt grādu pēc skolas, vai arī viena no galvenajām dažu lielu universitāšu struktūrvienībām; Lielbritānijā un dažās citās valstīs – arī vidusskola, jo īpaši tāda, par kuru jāmaksā.¹ Arī Kembridžas vārdnīcā pieejams līdzīgs skaidrojums: koledža ir jebkura iestāde specializētai izglītībai studentiem no 16 gadu vecuma, kur studenti studē vai trenējas, lai apgūtu zināšanas un/vai prasmes; tāpat koledža var būt universitātes atsevišķa struktūrvienība; ASV – augstskola, kur studējošais var iegūt bakalaura grādu; Lielbritānijā un Austrālijā vārds “koledža” var tikt lietots arī vidusskolu nosaukumos, jo īpaši, ja tās ir par maksu.² Turpmāk šajā darbā, ņemot vērā darba mērķi, autors analizēs koledžas kā augstākās izglītības iestādes, nepievēršot uzmanību koledžām – vidusskolām.

Definīcijās redzams, ka dažādās valstīs koledžu loma izglītības sistēmā atšķiras. Kopīgs ir tas, ka koledžā var iestāties pēc vidusskolas pabeigšanas, taču atšķiras koledžās īstenoto programmu līmeņi un piešķirjamie grādi/diplomi. Turpmāk autors analizēs koledžu vēsturisko attīstību un tiesisko regulējumu Eiropas valstīs un ASV, ņemot vērā, ka šajās valstīs koledžu izglītība ir attīstījusies salīdzinoši visplašāk. Autors analizēs divus aspektus – gan to, vai šajās valstīs izglītības sistēmā darbojas koledžas un kāda ir to loma, gan arī to, vai šajās valstīs tiek īstenotas Latvijas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmām līdzīgas studiju programmas un vai to īstenošanā ir iesaistītas koledžas. Autors darbā analizēs tieši pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmām līdzīgas programmas, jo šāda veida programmas Latvijā pamatā tiek īstenotas koledžās un ir galvenā Latvijas koledžu darbības joma. Pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas Latvijā ir koledžu vai augstskolu īstenotas studiju programmas, kuru apjoms ir 80 līdz 120 kredītpunkti (īsāks nekā bakalaura studiju programmām), un kuru stratēģiskie mērķi ir sagatavot izglītojamo darbībai noteiktā profesijā, kā arī veicināt zināšanu un prasmju (arī patstāvīgās mācīšanās prasmju) apguvi, kas nodrošina ceturta līmeņa profesionālās kvalifikācijas ieguvu un sekmē

---

¹ College. Oxford Learner's Dictionaries. Pieejams: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/college> [aplūkots 01.11.2021.]

² College. Cambridge Dictionary. Pieejams: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/college> [aplūkots 01.11.2021.]

konkurētspēju mainīgos sociālekonomiskajos apstākļos.³ Atbilstoši Boloņas procesam Latvijā pastāvošās pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas atbilst starptautiski pazīstamajām īsā cikla augstākās izglītības programmām, tādēļ darbā turpmāk lietots starptautiski atzītais programmu nosaukums.⁴

Vēsturiski ASV tieši koledžas ir bijušas vienas no pirmajām augstākās izglītības iestādēm. 1636. gadā dibināta pirmā augstākās izglītības iestāde ASV – Hārvardas koledža. Koloniālisma gados koledžas ASV, piem., Hārvardas koledža, Viljama un Mērijas koledža, Jēlas koledža u.c. tika veidotas kā struktūrvienības pie vietējām baznīcām. Vēlāk, 18. gadsimtā, līdz ar ASV neatkarību, štatos tika dibinātas jaunas koledžas.⁵

ASV šobrīd pastāvošo izglītības sistēmu fundamentāli reglamentē 1965. gadā pieņemtais Augstākās izglītības akts (*Higher Education Act*). Šis akts ar grozījumiem ir spēkā arī šobrīd. Pieņemot Augstākās izglītības aktu, likumdevēja mērķis bija padarīt augstāko izglītību, tostarp koledžās, plaši pieejamu visiem iedzīvotājiem ASV.⁶

Šobrīd ASV nav valsts līmenī noteiktas standartizētas koledžas definīcijas. Koledžas savā starpā var diezgan būtiski atšķirties. Kopienas koledžas (*community colleges*) un jaunākās koledžas (*junior colleges*) galvenokārt piešķir asociētos grādus (*associated degrees*), savukārt bakalaura līmeņa koledžas (*baccalaureate colleges*) piešķir bakalaura grādus. Taču iestādes ar nosaukumā iekļautu vārdu “koledža” var būt arī universitātes līmeņa augstākās izglītības iestādes, kuras piedāvā maģistra līmeņa programmas.⁷

ASV pastāvošos koledžu veidus visbiežāk nosaka pēc Kārnegija augstākās izglītības iestāžu klasifikācijas shēmas.⁸ Galvenie koledžu veidi, pamatojoties uz šo klasifikāciju, ir:

- maģistra līmeņa koledžas (*master's colleges*) – gadā tiek piešķirti vismaz 50 maģistra grādi;

---

³ Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu: Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 141. Latvijas Vēstnesis, 2001, Nr. 54

⁴ Arī 2021. gadā sagatavotajos grozījumos Profesionālās izglītības likumā ir paredzēts Latvijas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas pārsaukt par īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmām atbilstoši Boloņas procesa terminoloģijai.

⁵ Overview of Quality Assurance System in Higher Education. United States of America. National Institution for Academic Degrees and University Evaluation, 2010. Pieejams: https://www.niad.ac.jp/n_kokusai/info/usa/overview_us_e.pdf [aplūkots 01.11.2021.]

⁶ The USA Higher Education Act of 1965 [ASV Augstākās izglītības akts]. Apstiprināts 1965. gada 8. novembrī, ar grozījumiem līdz 2021. gada 13. oktobrim. Pieejams: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/COMPS-765/pdf/COMPS-765.pdf> [aplūkots 01.11.2021.]

⁷ Loo B. Education in the United States of America. World Education News + Reviews, June 12, 2018. Pieejams: <https://wenr.wes.org/2018/06/education-in-the-united-states-of-america> [aplūkots 02.11.2021.]

⁸ Ibid.

- bakalaura līmeņa koledžas (*baccalaureate colleges*) – vismaz puse no piešķirtajiem grādiem ir bakalaura grādi vai augstāki, studiju ilgums bakalaura programmās ir 4 gadi;
- bakalaura līmeņa/asociētās koledžas (*baccalaureate/associate's colleges*) – koledžas, kur vismaz puse no piešķirtajiem grādiem ir asociētie grādi, bet ir arī vismaz viena 4 gadu bakalaura līmeņa programma;
- asociētās koledžas (*associate's colleges*) – augstākais piešķirtais grāds ir asociētais grāds, tas dod iespējas absolventiem turpināt studijas bakalaura studiju programmās vēlākos studiju posmos;
- koledžas ar īpašu fokusu (*special focus institutions*) – koledžas, kur lielākā daļa grādu tiek piešķirta vienā konkrētā jomā, piem., mākslā vai medicīnā;
- cilšu koledžas (*tribal colleges*) – koledžas, kuras ir Amerikas indiāņu augstākās izglītības konsorcijs biedri.⁹

Līdz ar to var secināt, ka ASV vārdam “koledža” var būt dažādas nozīmes un iestādēs, kuru nosaukumā ir iekļauts vārds “koledža”, ir iespējams iegūt gan vidusskolas izglītību, gan asociēto grādu, gan bakalaura un pat maģistra grādu. Šīs atšķirības jāņem vērā, salīdzinot situāciju ar Latvijas koledžām.

Vēl atsevišķos avotos tiek izdalītas vēsturiski melnādaino koledžas un universitātes (*historically black colleges and universities jeb HBCU*) – tās ir vēsturiski veidojušās koledžas un universitātes, kuras bijušas paredzētas tieši afroamerikāņu izglītības nodrošināšanai un kuras dibinātas līdz 1964. gadam¹⁰, respektīvi, pirms Augstākās izglītības akta (*Higher Education Act*) pieņemšanas.

Ļoti būtiska loma ASV augstākās izglītības sistēmā ir kopienu koledžām. Kopienu koledžas tika veidotas kā publiski finansētas koledžas ar salīdzinoši lētām divgadīgām studiju programmām, kuru mērķis bija arī ar atslogot universitātes no vispārējās augstākās izglītības nodrošināšana, lai tās varētu vairāk koncentrēties uz padziļinātākām studijām un pētniecību.¹¹

Kā jau tika minēts, liela daļa koledžu ASV absolventiem, beidzot studijas, piešķir asociēto grādu, kāds Latvijā nav ieviests. Asociēto grādu koledžās piešķir pēc ne mazāk kā

⁹ The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education. Pieejams:

https://carnegieclassifications.iu.edu/classification_descriptions/basic.php [aplūkots 01.11.2021.]

¹⁰ HBCU. U.S. Department of Education. Pieejams: <https://sites.ed.gov/whhbcu/one-hundred-and-five-historically-black-colleges-and-universities/> [aplūkots 02.11.2021.]

¹¹ Loo B. Education in the United States of America. World Education News + Reviews, June 12, 2018. Pieejams: <https://wenr.wes.org/2018/06/education-in-the-united-states-of-america> [aplūkots 02.11.2021.]

divus gadus un ne vairāk kā četrus gadus ilgu akadēmisko programmu īstenošanas 60 līdz 120 kredītpunktu apjomā. Šis grāds ir atzīts augstākās izglītības (augstskolas) grāds.¹² Diploms ar piešķirtu asociēto grādu ļauj absolventam turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākā studiju posmā (gan akadēmiskās, gan profesionālajās programmās), kā arī uzreiz uzsākt karjeru darba tirgū.¹³ Šeit redzamas paralēles starp asociēto grādu un Latvijas koledžu piešķirto diplomu par pirmā līmeņa augstāko profesionālo izglītību – abi diplomu gan ļauj turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākā studiju posmā, gan uzreiz uzsākt darbu.

Tālāk autors analizēs koledžu vēsturisko attīstību un regulējumu Eiropas valstīs¹⁴. Lai to darītu, vispirms būtiski saprast kopējo augstākās izglītības regulējumu Eiropā gan attiecībā uz koledžu definīciju, gan arī uz īsā cikla augstākās izglītības programmām.

Katrā Eiropas Savienības valstī ir savs nacionālais izglītības sistēmas regulējums. Eiropas Savienības līmenī nevienā normatīvajā aktā nav noteikta kopēja koledžu definīcija. Taču, lai veicinātu savstarpējo sadarbību augstākās izglītības jomā, 1999. gadā tika parakstīta Boloņas deklarācija. To parakstīja Eiropas valstu (ne tikai Eiropas Savienības) izglītības ministri, un deklarācijas mērķis ir padarīt dažādu valstu augstākās izglītības sistēmas savā starpā salīdzināmas, pamatā ieviest divu ciklu augstākās izglītības procesu, izveidot savstarpēji salīdzināmu kredītpunktu sistēmu, veicināt mobilitāti, attīstīt vienotu augstākās izglītības kvalitātes novērtēšanas sistēmu.¹⁵ Deklarāciju parakstījušās valstis veido Eiropas augstākās izglītības telpu (starptautiski tā tiek apzīmēta kā EHEA). Kā redzams, pašā Boloņas deklarācijas sākotnējā tekstā nav tieši minēta īsā cikla augstākā izglītība – tā kā būtiska augstākās izglītības sistēmas daļa ir veidojusies vēlākā Boloņas sistēmas ieviešanas procesā.

2003. gadā Eiropas valstu izglītības ministru sanāksmē Berlīnē ministri ir devuši uzdevumu Boloņas procesa darba grupai izpētīt, kā īsā cikla augstākās izglītības programmas ir saistāmas ar pirmā cikla (bakalaura) programmām un kopējo Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikācijas ietvarstruktūru. 2005. gadā Bergenā ministri apstiprināja Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikācijas ietvarstruktūru, izveidojot trīs izglītības ciklus, dodot iespēju valstīm veidot arī cita veida programmas (bez bakalaura, maģistra un doktora līmeņa

---

¹² Structure of the U.S. Education System: Associate Degrees. U.S. Department of Education. Pieejams: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/edlite-structure-us.html> [aplūkots 01.11.2021.]

¹³ Loo B. Education in the United States of America. World Education News + Reviews, June 12, 2018. Pieejams: <https://wenr.wes.org/2018/06/education-in-the-united-states-of-america> [aplūkots 02.11.2021.]

¹⁴ Ar jēdzienu “Eiropas valstis” šajā darbā jāsaprot ne tikai Eiropas Savienības valstis, bet plašākā kontekstā – valstis, kuras piedalās Eiropas augstākās izglītības telpas veidošanā.

¹⁵ The Bologna declaration of 19 June 1999 [Boloņas deklarācijas]. Pieejams: https://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/Bologna_1999_Bologna-Declaration.pdf [aplūkots 02.11.2021.]

programmām). 2009. gadā Lēvenē ministri vienojās modernizēt augstākās izglītības sistēmas, ieviešot iespēju pirmajā līmenī piešķirt kvalifikācijas arī par īsāku (nekā bakalaura līmeņa – aut.) programmu apguvi.¹⁶ Savukārt 2015. gadā Erevānā Eiropas valstu izglītības ministri vienojās īsa cikla programmas oficiāli iekļaut Eiropas augstākās izglītības telpas kvalifikāciju ietvarstruktūrā.¹⁷ Boloņas procesa dalībvalstu ministru sanāksmē 2018. gadā Parīzē ministri vienojās par to, ka īsā cikla kvalifikācijas Eiropas augstākās izglītības telpā tiek atzītas kā atsevišķs kvalifikācijas līmenis.¹⁸ Līdz ar to var secināt, ka pēdējo 20 gadu laikā ir notikusi būtiska īsā cikla augstākās izglītības attīstība Eiropas augstākās izglītības telpā.

2011. gadā Eiropas Augstākās izglītības iestāžu asociācijā (EURASHE) veica apjomīgu pētījumu par īsā cikla augstākās izglītības programmām. Pētījumā secināts, ka kopš 2003. gada palielinās valstu skaits, kuru tiesiskais ietvars ļauj īstenot šādas programmas. Tāpat secināts, ka šīs programmas nodrošina trūkstošo saikni starp vidējo un augstāko izglītību, kā arī risina darba tirgus problēmas – nodrošina darba tirgu ar kvalificētiem speciālistiem īsā laika posmā.¹⁹ 2021. gadā Pasaules Banka veica pētījumu par īsā cikla augstākās izglītības programmu lomu Latīņamerikas un Karību jūras valstīs. Pētījumā secināts, ka īsā cikla augstākās izglītības programmas spēj īsā laikā apmierināt darba tirgus prasības pēc kvalificētiem speciālistiem, kā arī padara augstāko izglītību pieejamāku plašākam sabiedrības grupu lokam.²⁰

Šobrīd īsā cikla augstākās izglītības programmas Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrā tiek klasificētas 5. līmenī, vienu līmeni zem bakalaura līmeņa programmām.²¹ Tajā pašā laikā skaidri norādīts, ka šīs 5. līmeņa programmas ir cieši saistītas ar pirmo augstākās izglītības ciklu, respektīvi, bakalaura līmeņa studiju programmām, kā arī atsevišķas valstis īsā cikla programmas kvalificē kā daļu no Boloņas pirmā augstākās izglītības cikla, respektīvi, bakalaura līmeņa programmām.²² Būtiskākā atšķirība, ja neņem vērā īsāku studiju laiku, ir tā, ka īsā cikla

---

¹⁶ Karpišek M. SCHE Reflection in European Strategic Documents. Sora, 2011. Pieejams: https://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/EURASHE_repr_110826_SCHE_pres_KARPISEK.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

¹⁷ Joint Quality Initiative – Short history. Pieejams: <http://ecahe.eu/assets/uploads/2016/01/Joint-Quality-Initiative-short-history.pdf> [aplūkots 10.11.2021.]

¹⁸ The European Higher Education Area in 2020. Bologna process implementation report. EACEA, 2020. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/eha_bologna_2020.pdf [aplūkots 01.12.2021.]

¹⁹ Kirsch M., Beernaert Y. Short cycle higher education in Europe Level 5: the missing link. European Association of Institutions in Higher Education, 2011, 259 p.

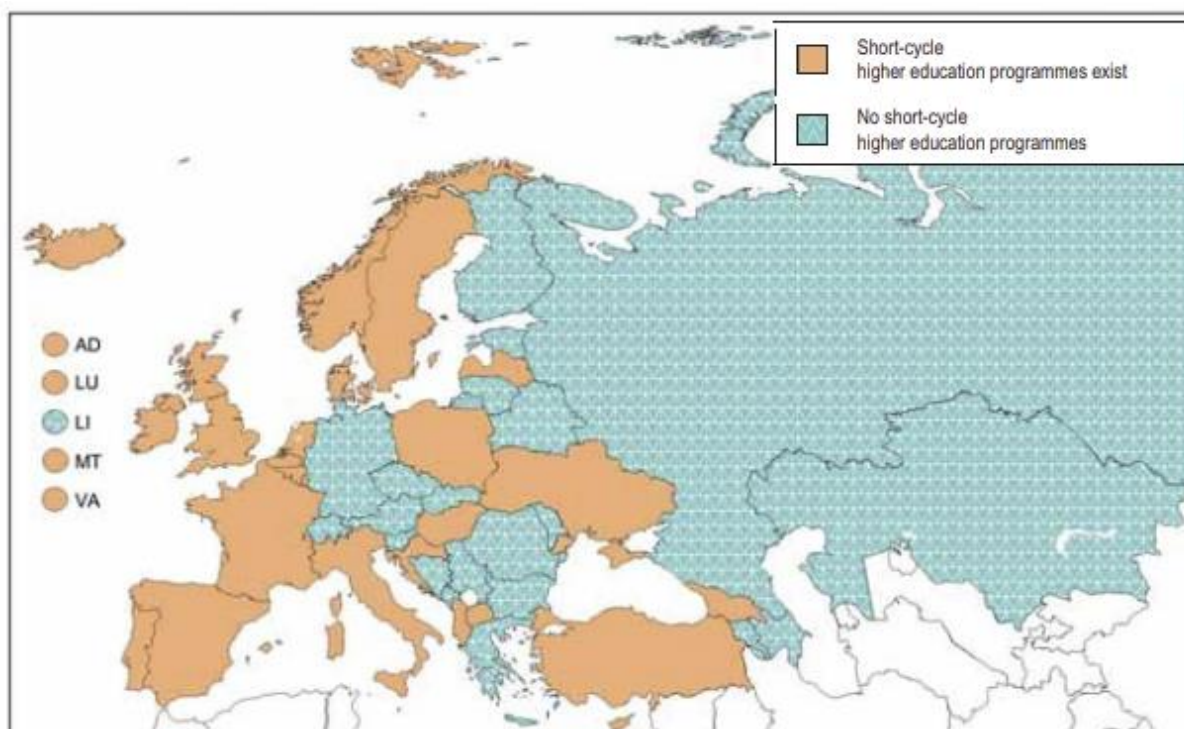
²⁰ Ferreyra M. et.al. The Fast Track to New Skills: Short-Cycle Higher Education Programs in Latin America and the Caribbean. Pasaules Banka, 2021. Pieejams: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35598/9781464817069.pdf> [aplūkots 05.01.2022.]

²¹ Bakalaura programmas klasificētas 6. līmenī, maģistra programmas – 7. līmenī, bet doktora studiju programmas – 8. līmenī.

²² Description of the eight EQF levels. Pieejams: <https://europa.eu/europass/en/description-eight-efq-levels> [aplūkots 10.11.2021.]

augstākās izglītības programmās lielāks uzsvars tiek likts tieši uz praktisko, profesionālo iemaņu apguvi, kuras ir steidzami nepieciešamas darba tirgum. 2016./2017. akadēmiskajā gadā Eiropas augstākās izglītības telpas valstīs īsā cikla augstākās izglītības programmās studēja 19,7% no visiem studējošajiem.²³ Lielais studentu skaits īsā cikla programmās pierāda, ka tirgū ir pieprasījums pēc šādām programmām un to absolventiem, jo īpaši ņemot vērā, ka pirms 20 gadiem šāda veida programmas Eiropā praktiski nepastāvēja.

Pēc Eiropas Komisijas 2020. gada datiem, īsā cikla augstākās izglītības programmas tiek īstenotas 26 Eiropas augstākās izglītības telpas valstīs - Islandē, Norvēģijā, Dānijā, Kiprā, Latvijā, Lietuvā, Polijā, Ukrainā, Ungārijā, Horvātijā, Lielbritānijā, Īrijā, Nīderlandē, Beļģijā, Luksemburgā, Francijā, Andorā, Spānijā, Slovēnijā, Portugālē, Maltā, Itālijā, Albānijā, Ziemeļmaķedonijā, Turcijā un Gruzijā.²⁴

1.attēls. Īsā cikla augstākās izglītības programmas EHEA valstīs²⁵

Kā redzams 1. attēlā, īsā cikla augstākās izglītības programmas tiek īstenotas apmēram pusē Eiropas augstākās izglītības telpas valstu, un tikai daļa no tām ir Eiropas Savienības valstis. Turpmāk autors īsi aprakstīs īsā cikla programmu īstenošanu visās Eiropas augstākās izglītības

²³ The European Higher Education Area in 2020. Bologna process implementation report. EACEA, 2020. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/ehea_bologna_2020.pdf [aplūkots 02.01.2022.]

²⁴ Ibid. P.49

²⁵ Ibid.

telpas valstīs, kur šādas programmas tiek īstenotas, pievēršot īpašu uzmanību tam, vai šo programmu īstenošanā tiek iesaistītas koledžas.

Latvijā īsā cikla studiju programmas tiek īstenotas kā pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmas, tās tiek īstenotas gan koledžās, gan augstskolās. Absolventi programmas beigās saņem pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu un profesionālās kvalifikācijas apliecību. Daļa no apgūtajiem kursiem tiek atzīta, turpinot studijas bakalaura programmās vēlākos studiju posmos.²⁶Jāatzīmē, ka Latvijā koledžas ir tiesīgas īstenot arī vidējās profesionālās izglītības programmas, un tas ir arī viens no iemesliem, kas apgrūtina precīzu koledžu iekļaušanos augstākās izglītības iestāžu tipoloģijā (tiek īstenotas gan vidējās izglītības, gan augstākās izglītības programmas).

Lielbritānija ir pirmā no Eiropas valstīm, kas no ASV aizguva ideju par koledžu un īsā cikla studiju programmu īstenošanu. Tomēr Lielbritānijas augstākās izglītības sistēmā un koledžu regulējumā vērojamas būtiskas atšķirības no ASV. Lai Lielbritānijā augstākās izglītības augstskola varētu nosaukumā izmantot vārdu “universitāte”, tai ir jāizpilda likumā noteikti kritēriji, piem., jābūt tiesībām piešķirt grādus un jābūt vismaz 1000 pilna laika studentiem. Augstskolas, kurām ir tiesības piešķirt grādus, bet kurās ir mazāk par 1000 pilna laika studējošo, drīkst izmantot nosaukumu “universitātes koledža”. Savukārt nosaukumu “koledža” var izmantot augstākās izglītības iestādes, kurām nav tiesību piešķirt bakalaura, maģistra un doktora grādus, bet kuras piedāvā dažādus tālākizglītības kursus, par kuru apguvi grādu vēlāk piešķir cita augstākās izglītības iestāde, kurai ir šādas tiesības. Vārda “koledža” lietojums likumā nav precīzi regulēts.²⁷ Svarīgi arī ņemt vērā, ka detalizēts augstākās izglītības sistēmas regulējums dažādās Lielbritānijas daļās – Anglijā, Skotijā, Velsā un Ziemeļīrijā – atšķiras.

Lai arī pirmšķietami var rasties iespaids, ka koledžas kā tālākizglītības kursu īstenotājas Lielbritānijā nav iesaistītas augstākās izglītības sistēmā, tomēr jāsecina, ka koledžām vēsturiski ir izveidojusies ļoti būtiska saikne ar augstākās izglītības sektoru. Koledžu iesaiste augstākās izglītības sektorā ir ar senu vēsturi. Pirmās koledžas augstākās izglītības jomā sāka darboties jau 20. gadsimta 50. gados, bet lielākā daļa – 80. un 90. gados. Šī iesaiste vēsturiski izpaudusies kā augstākās izglītības studiju programmu (dažādos līmeņos) kursu pasniegšana universitāšu

---

²⁶ Latvia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-40_en?2nd-language=en [aplūkots 09.11.2021.]

²⁷ England Higher Education System. Pieejams: <https://www.euroeducation.net/prof/ukco.htm> [aplūkots 03.11.2021.]

uzdevumā, cieši sadarbojoties ar universitātēm, ir ticis izmantots pat franšīzes modelis.²⁸ Autors secina, ka te vērojama Lielbritānijas izglītības sistēmas īpatnība – dažādas augstākās izglītības iestādes, tajā skaitā koledžas, var uz sadarbības līgumu pamata īstenot dažādus studiju kursus, taču nevar par tiem piešķirt akadēmiskos grādus – to veic universitātes.

2000. gadā Lielbritānijā tika veikta izglītības reforma un tika ieviests pamata grāds (*foundation degree*), lai atbildēt uz darba tirgus vajadzībām – piedāvātu iespēju cilvēkiem iegūt profesionālas prasmes īsā laika posmā. Pamata grāda programmās tiek nodrošināta sadarbība starp darba devējiem un augstākās izglītības iestādēm, lai ātri sagatavotu darba tirgum nepieciešamos speciālistus. Šis grāds atbilst īsā cikla augstākās izglītības kvalifikācijai saskaņā ar Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūru²⁹ (skat. sīkāku skaidrojumu tālāk šajā nodaļā), līdz ar to šādas pamata grāda programmas var uzskatīt par ekvivalentām ar pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmām, kuras piedāvā Latvijas koledžas.³⁰ Atšķirībā no Latvijas, Lielbritānijā pamata grāda programmu apguvi piedāvā ne tikai koledžas, bet arī citas augstākās izglītības iestādes, tomēr koledžas ir galvenais spēlētājs šajā jomā. Jāņem vērā, ka tikai dažām koledžām Anglijā un Velsā pašām ir arī tiesības piešķirt šos pamata grādus, lielākajai daļai koledžu šādu tiesību nav,³¹ respektīvi, darbojas sistēma, kas aprakstīta iepriekšējā rindkopā – koledžas piedāvā kursu apguvi, bet grādu piešķir cita augstākās izglītības iestāde. Lielbritānijā iegūts pamata grāds šī grāda ieguvējiem dod tiesības, studējot universitātē vidēji vēl vienu gadu, iegūt arī bakalaura grādu.³²

Jāpiebilst, ka Lielbritānijā kā atsevišķas izglītības forma tiek piedāvātas arī divgadīgas programmas, taču tās būtiski atšķiras no Latvijas koledžu piedāvātajām divarpus gadus ilgajām programmām, jo šīs divgadīgās programmas piedāvā tādu pašu saturu kā tradicionālās bakalaura līmeņa trīsgadīgās programmas, taču satura apguve ir intensīvāka un notiek divos gados.³³ Pie tam šīs programmas tiek īstenotas tikai universitātēs.

---

²⁸ Parry G., Callender C., Scott P., Temple P. Understanding Higher Education in Further Education Colleges. Department for Business, Innovation and Skills, 2012, p. 41 (219 p.)

²⁹ Foundation degree. Characteristics statement. UK Quality Assurance Agency. February 2020. Pieejams: https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/foundation-degree-characteristics-statement-2020.pdf?sfvrsn=6fc5ca81_10 [aplūkots 03.11.2021.]

³⁰ Šobrīd Latvijas augstākās izglītības telpā notiek diskusijas par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu pārdēvēšanu par īsā cikla studiju programmām, sīkāk skat. darba 3. nodaļā.

³¹ Foundation degree. Characteristics statement. UK Quality Assurance Agency. February 2020. Pieejams: https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/foundation-degree-characteristics-statement-2020.pdf?sfvrsn=6fc5ca81_10 [aplūkots 03.11.2021.]

³² Ibid.

³³ Two-year degree courses in the UK. Pieejams: <https://www.studyin-uk.com/study-options/two-year-degree/> [aplūkots 03.11.2021.]

Autors secina, ka Lielbritānijā koledžu regulējums atšķiras no Latvijas, tomēr pamatā ir vērojamas līdzīgas iezīmes – Lielbritānijas pamata grāda programmas pēc mērķa un uzbūves ir ļoti līdzīgas Latvijas koledžu īstenotajā pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmām, tas arī klasificējamas vienā līmenī kā īsā cikla augstākās izglītības programmas atbilstoši Eiropas kvalifikācijas ietvarstruktūrai. Būtiskākā atšķirība ir tā, ka Lielbritānijā koledžas lielākoties tikai nodrošina pašu mācību procesu pamata grāda programmās, bet grādu piešķir cita augstākās izglītības iestāde, kurai ir tādas tiesības.

Albānijā tiek īstenotas īsā cikla augstākās izglītības programmas, par to apguvi tiek piešķirts profesionālais diploms. Šī izglītība ļauj turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākos studiju posmos. Īsā cikla programmas tiek īstenotas arī profesionālajās koledžās.³⁴ Koledžas kā augstākās izglītības iestādes ir definētas Albānijas Augstākās izglītības likumā.³⁵

Arī Andorā tiek īstenotas īsā cikla programmas, tās absolvējot, studējošie iegūst profesionālo diplomu, kā arī tiesības turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākos studiju posmos.³⁶ Šīs programmas gan netiek īstenotas koledžās.

Beļģijā franciski runājošajā daļā īsā cikla programmas tiek īstenotas ar sociālu mērķi, tas ir pieejamas pieaugušajiem no 22 gadu vecuma. Šīs programmas ir profesionāli orientētas un ļauj studējošajiem iegūt konkrētu profesiju. Pabeidzot šīs programmas, studējošie saņem augstākās izglītības diplomu un var turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākos studiju posmos. Šīs programmas Beļģijā tiek īstenotas īpašās “sociālās attīstības” augstākās izglītības iestādēs, nevis koledžās.³⁷ Kā redzams, šī sistēma ir ļoti līdzīga Latvijas sistēmai, izņemot to, ka īsā cikla programmas netiek īstenotas koledžās. Savukārt Beļģijā flāmu valodā runājošajā daļā, pabeidzot īsā cikla programmu, studējošais iegūst asociēto grādu (līdzīgi kā ASV). Īsā cikla programmas īstenot var tikai partnerībā starp pieaugušo izglītības centriem un universitāšu koledžām.³⁸

---

³⁴ National Report regarding the Bologna process implementation 2012-2015. Albania. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/albania/National_Report_Albania_2015_566.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

³⁵ Albānijas Augstākās izglītības likums. Pieņemts 21.05.2007., 7. punkts. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/albania/Albania_Law_HE_2007_566200.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

³⁶ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Andorra. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/andorra/National_Report_Andorra_2015_566.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

³⁷ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Belgium-French community. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/belgium%20-%20french/National_Report_Belgium_French_2015_566418.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

³⁸ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Belgium-Flemish community. Pieejams:

Horvātijā īsā cikla programmas ilgst divus līdz divarpus gadus, tās absolvējot, studējošajiem tiek piešķirts profesionālais asociētais grāds, kā arī profesionālā kvalifikācija. Absolventi var turpināt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākos studiju posmos.³⁹ Šīs programmas tiek īstenotas arī koledžās. Savukārt Kiprā ir vairāki īsā cikla studiju programmu veidi – viengadīgās programmas (iegūst sertifikātu), divgadīgās programmas (iegūst diplomu), kā arī trīsgadīgās programmas (iegūst augstākās izglītības diplomu), kuras realizē koledžas.⁴⁰

Dānijā īsā cikla programmas tiek sauktas par akadēmiju profesionālajām programmām. Tās ir divus līdz divarpus gadus ilgas, dažās programmās ir iespējams turpināt studijas un pusotra gada laikā iegūt arī bakalaura grādu.⁴¹ Šīs programmas tiek īstenotas profesionālās augstākās izglītības akadēmijās⁴², nevis koledžās.

Francijā divgadīgās īsā cikla studijas pieejamas tehniskajos, pakalpojumu un medicīnas sektoros. Šajās studijās iespējams iegūt augstākā tehniķa sertifikātu (*Brevet de technicien supérieur*) vai tehnisko universitātes diplomu (*Diplôme universitaire de technologie*).⁴³ Minētās programmas netiek nodrošinātas koledžās. Savukārt Gruzijā īsā cikla programmas ir pieejamas, bet nav ļoti plaši izplatītas – par šo programmu apguvi absolventi saņem t.s. “starpdiplomu” un profesionālo kvalifikāciju, bet apgūtie kursi netiek atzīti bakalaura studiju programmās.⁴⁴

Grieķijā normatīvie akti augstākās izglītības iestādēm ļauj īstenot īsā cikla programmas moduļu veidā, taču par to apguvi var tikai saņemt sertifikātu, nevis augstākās izglītības diplomu⁴⁵. Veicot padziļinātu izpēti, autoram neizdevās atrast šobrīd īstenošanas procesā esošas īsā cikla augstākās izglītības studiju programmas Grieķijā.

---

http://www.ehea.info/Upload/document/members/belgium/National_Report_Belgium_Flemish_2015_566408.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

³⁹ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Croatia. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/croatia/National_Report_Croatia_2015_566480.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

⁴⁰ Cyprus. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-15_en?2nd-language=en [aplūkots 10.11.2021.]

⁴¹ Denmark. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-22_en?2nd-language=en [aplūkots 10.11.2021.]

⁴² National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Denmark. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/denmark/National_Report_Denmark_2015_566596.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

⁴³ France. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/france/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁴⁴ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Georgia. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/georgia/National_Report_Georgia_2015_567027.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁴⁵ Greece. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-33_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

Ungārijā tiek piedāvātas divgadīgas īsā cikla studiju programmas, kuras īsteno vai nu augstskolas, vai arī vidusskolas sadarbībā ar augstskolām. Joprojām notiek debātes par to, vai šīs programmas pilnībā atbilst īsā cikla studiju programmu definējumam Boloņas procesā, jo par programmu apguvi absolventi nesaņem augstākās izglītības diplomu, bet profesionālās kvalifikācijas diplomu. Apgūtās programmas tiek atzītas, turpinot studijas bakalaura līmeņa programmās.⁴⁶

Islandē arī tiek īstenotas īsā cikla studiju programmas, galvenokārt pedagoģijā, biznesa un valodu studijās. Par programmu apguvi studējošajiem tiek izsniegti sertifikāti vai diplomu.⁴⁷ Līdzīga sistēma ir Īrijā, kur augstskolas piedāvā divus gadus ilgu programmu apguvi, par to piešķirot augstākos sertifikātus (*Higher Certificates*). Šo programmu absolventi var uzsākt studijas nākamajā līmenī vēlākā posmā.⁴⁸

Itālijā ir izveidota mazliet atšķirīga sistēma – īsā cikla studiju programmas tiek atzītas kā augstākās izglītības daļa, lai gan pamatā tiek īstenotas nodibinājumos, kuros darbojas arī skolas, apmācību centri, universitātēs u.c. Itālijā īsā cikla programmas pieejamas tikai noteiktās jomās (piem., enerģijas efektivitāte, ilgtspējīga pārvietošanās, jaunās tehnoloģijas u.c.), un pabeidzot studijas, absolventi saņem augstāko tehniķa diplomu (*Diploma di tecnico superiore*).⁴⁹ Jāpiebilst, ka koledžas šo programmu īstenošanā Itālijā nav iesaistītas.

Lietuvā 2018. gadā tika veikti grozījumi Augstākās izglītības un pētniecības likumā, kas paredz iespēju augstskolām sadarbībā ar profesionālajām skolām īstenot īsā cikla studiju programmas, taču reāli praksē šobrīd vēl nav skaidrs, kāda studiju programmas varētu tikt piedāvātas šādā formātā.⁵⁰ Respektīvi, likums ļauj veidot šādas programmas, taču līdz šim brīdim praksē vēl neviena šāda programma nav izveidota. Ļoti līdzīga situācija ir arī Ziemeļmaķedonijā, kur arī 2018. gadā Augstākās izglītības likumā ir ieviesta iespēja īstenot īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas, taču šobrīd vēl neviena šāda programma nav akreditēta.⁵¹

---

⁴⁶ Hungary. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-35_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁴⁷ Iceland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-36_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁴⁸ Ireland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/ireland/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁴⁹ Italy. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-39_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁰ Lithuania. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-44_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁵¹ Republic of North Macedonia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/republic-north-macedonia/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

Luksemburgā īsā cikla programmas var piedāvāt augstākās izglītības iestādes sadarbībā ar vidusskolām, programmas ilgst divus gadus, un absolventi saņem padziļinātas profesionālās izglītības sertifikātu (*Brevet de technicien supérieur*), kurš tiek automātiski reģistrēts augstākās izglītības diplomu reģistrā.⁵² Koledžas kā tādas Luksemburgā nepastāv.

Maltā arī ir iespējams apgūt īsā cikla studiju programmas. Atkarībā no programmas un ilguma, absolventiem tiek piešķirts bakalaura sertifikāts, augstākās izglītības sertifikāts, augstākais nacionālais diploms vai profesionālās izglītības diploms.⁵³ Koledžās šādas studiju programmas Maltā netiek piedāvātas. Savukārt Nīderlandē kopš 2007. gadā tiek īstenotas īsā cikla programmas, kuru absolventiem kopš 2013. gada tiek piešķirts asociētais grāds.⁵⁴ Nīderlandē koledžas nepastāv.

Norvēģijā ir pieejamas divus gadus ilgas īsā cikla programmas, kuras pabeidzot, absolventiem tiek piešķirts absolventa grāds (*Høgskolekandidat*), kurš dod tiesības, vēl gadu studējot augstāka līmeņa programmā, iegūt bakalaura grādu.⁵⁵ Šīs programmas pieejamas gan augstskolās, gan koledžās.

Polijā īsā cikla izglītība tiek piedāvāta tikai sociālā darba koledžās, specifiski programmās sociālā darba jomā. Pabeidzot šīs programmas, absolventi iegūst koledžas diplomu (*Dyplom ukończenia kolegium*). Nokārtojot papildu kursus un eksāmenu, sociālā darba koledžu absolventi var iegūt bakalaura grādu.⁵⁶ Līdz ar to var secināt, ka Polijā īsā cikla izglītība ir pieejama tikai ļoti šaurā nišā, nevis visā izglītības sistēmā.

Portugālē īsā cikla programmas vairāk ir bijušas izplatītas vidusskolas un profesionālajā izglītība, bet pēdējos gados, kopš 2018. gada, ir ieviestas arī īsā cikla programmas augstākajā

---

⁵² Luxembourg. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-46_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁵³ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Malta. Pieejams http://www.ehea.info/Upload/document/members/malta/National_Report_Malta_2015_568280.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁴ Netherlands. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-53_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁵ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Norway. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/norway/National_Report_Norway_2015_571857.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁶ Poland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-56_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

izglītībā, politehniskajās universitātēs.⁵⁷ Šo programmu absolventi saņem tehniskās augstākās izglītības grādu un var turpināt studijas bakalaura programmās vēlākos posmos.⁵⁸

Slovēnijā ir pieejamas divus gadus ilgas īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas, kuras īsteno profesionālās koledžas. Noslēgumā absolventi saņem profesionālās augstākās izglītības diplomus, kuros norādīta viņu iegūtā kvalifikācija.⁵⁹

Spānijā ir pavisam atšķirīgā sistēma – īsā cikla programmas tiek piedāvātas profesionālajā izglītībā (ne augstākajā izglītībā), taču šo programmu absolventiem ir iespēja uzsākt studijas bakalaura programmās vēlākā studiju posmā.⁶⁰ Līdz ar to, lai gan Spānijā faktiski pēc būtības netiek piedāvātas īsā cikla augstākās izglītības programmas, tomēr dažādos pārskatos Spānija tiek klasificēta kā valsts, kur šādas programmas tiek īstenotas.

Turcijā studējošajiem ir pieejamas divus gadus ilgas īsā cikla augstākās izglītības programmas, kuras absolvējot, tiek piešķirts asociētais grāds. Šīs programmas tiek īstenotas profesionālajās koledžās.⁶¹ Savukārt Ukrainā īsā cikla augstākās izglītības programmas tiek sauktas par jaunākajām bakalaura programmām (*junior bachelor*), to absolventi var turpināt studijas bakalaura programmās vēlākos posmos.⁶²

Aplūkojot šos Eiropas augstākās izglītības telpas valstu īsā cikla augstākās izglītības programmu regulējumus, autors secina, ka Eiropas valstīs tie ir ļoti dažādi, katrā valstī tiesiskajā regulējumā ir sava specifika. Tas nav pārsteigums, jo katrai Eiropas augstākās izglītības telpas valstij ir tiesības pašai izlemt, kādā veidā savā izglītības sistēmā integrēt īsā cikla augstākās izglītības programmas.⁶³ Tomēr ir vērojamas vairākas līdzības – daudzās valstīs īsā cikla programmas ilgst 2 gadus, tajās tiek piešķirti vidēji 120 Eiropas (ECTS) kredītpunkti,

---

⁵⁷ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Portugal. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/portugal/National_Report_Portugal_2015_571924.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁸ Portugal. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-60_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁵⁹ Slovenia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-77_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁶⁰ National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Spain. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/spain/National_Report_Spain_2015_572054.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁶¹ Turkey. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/t%C3%BCrkiye/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

⁶² National Report regarding the Bologna Process implementation 2009-2012. Ukraine. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/ukraine/National_Report_Ukraine_2012_572287.pdf [aplūkots 11.11.2021.]

⁶³ Three-cycle system. Pieejams: <http://www.ehea.info/page-three-cycle-system> [aplūkots 11.11.2021.]

programmu absolventiem ir iespējas uzsākt studijas bakalaura līmeņa programmās vēlākā studiju posmā.

Galvenās atšķirības vērojamas gan programmu nosaukumos, gan tiesiskajā regulējumā, gan piešķirtā diploma nosaukumā, gan arī tajā, kuras iestādes īsteno šīs programmas (koledžas vai citas augstākās izglītības iestādes).

Var redzēt, ka pēdējos piecos gados vairākās valstīs, kur tādas iepriekš nav bijušas, tomēr ir izveidotas īsā cikla augstākās izglītības programmas. Pētot un analizējot dokumentus par dažādu Eiropas valstu izglītības sistēmām, autors ir novērojis tendenci, ka vairākās valstīs vēl 2015. gada Boloņas procesa atskaitēs ir norādīts, ka īsā cikla augstākās izglītības programmas nav pieejamas, taču jau 2020. un 2021. gada atskaitēs ir sniegta informācija, ka šādas programmas ir ieviestas. Tas liecina par to, ka darba tirgū ir pieprasījums pēc šādu programmu absolventiem un šādas programmas izglītības sistēmā ir nepieciešamas.

Tāpat autors pētījuma laikā saskārās ar pretrunīgiem datiem dažādos avotos – bija situācijas (piem., Zviedrija), kur vienā avotā norādīts, ka valstī tiek īstenotas īsā cikla programmas, bet citā avotā – pretējais. Tas liecina gan par to, ka īsā cikla augstākās izglītības programmu regulējums nav tik precīzs kā bakalaura, maģistra un doktora studiju programmām, pastāv plašākas interpretācijas iespējas, gan arī par to, ka notiek nemitīga īsā cikla programmu tiesiskā regulējuma un sistēmas attīstība Eiropas valstīs.

Salīdzinot koledžu tiesisko regulējumu ASV un Eiropas valstīs, autors secina, ka lielākoties koledžu definīcijas normatīvajos aktos nav precīzi noteiktas, šādas definīcijas ir atrodamas atsevišķu Eiropas valstu normatīvajā regulējumā. Līdz ar to dažādās valstīs un dažādās izglītības sistēmās atšķiras gan koledžu institucionālā piederība (publiskas vai privātas, vai augstskolas struktūrvienības), tāpat atšķiras koledžu īstenoto studiju programmu līmeņi. Tas lielā mērā ir tādēļ, ka Boloņas procesa dokumentos nav precīzu un vienotu vadlīniju īsā cikla augstākās izglītības programmu īstenošanai.

Šādu vadlīniju ieviešana autora ieskatā palīdzētu gan dalībvalstīm veidot savu nacionālo augstākās izglītības regulējumu, gan arī sniegtu būtisku ieguvumu studējošajiem un absolventiem, gan piedaloties starptautiskajās mobilitātēs (tās būtu vieglāk organizēt, ja būtu salīdzināmas īsā cikla studiju programmas), gan arī pēc tam turpinot studijas augstākā līmeņa studiju programmās. Šobrīd īsā cikla studiju programmas palīdz risināt problēmas darba tirgū, nodrošinot vidējā līmeņa speciālistu sagatavošanu salīdzinoši īsā laikā, taču vienots īsā cikla

augstākā izglītības programmu regulējums nodrošinātu arī vienkāršāku iegūto diplomu un kvalifikāciju atzīšanu starp valstīm.

Salīdzinot īsā cikla augstākās izglītības studiju programmu regulējumu ASV, Lielbritānijā un Eiropas valstīs, autors secina, ka valstīm ir tiesības brīvi integrēt šīs programmas savās augstākās izglītības sistēmās. Pēdējos gados vērojama kopīga šādu programmu attīstības tendence, jo tās risina darba tirgus problēmas – īsā laikā sagatavo darba tirgum kvalificētus speciālistus.

2. Koledžu veidošanās Latvijā

Latvijā šobrīd darbojas 24 akreditētas koledžas. 16 no tām ir tā saucamās valsts jeb publiskās koledžas (tām ir dažādi juridiskie statusi – gan valsts tiešās pārvaldes iestāde, gan pastarpinātās pārvaldes iestāde, gan valsts dibinātu augstskolu aģentūra), kā arī 8 privātpersonu dibinātas koledžas.⁶⁴ Šajā nodaļā autors īsumā apskatīs un analizēs koledžu veidošanās procesu Latvijā gan no juridiskā regulējuma viedokļa, gan arī par katru koledžu atsevišķi.

Daudzām koledžām Latvijā ir sena vēsture, vairākas no valsts koledžām ir veidojušās pat 20. gadsimta sākumā (piem., Malnavas koledža dibināta 1921. gadā, Jēkabpils agrobiznesa koledža – 1927. gadā, Rīgas Tehniskā koledža – 1935. gadā)⁶⁵, tomēr svarīgi atzīmēt, ka to nosaukumā dibināšanas brīdī nebija iekļauts vārds “koledža”⁶⁶, parasti nosaukumā bija iekļauts vārds “skola”. Koledžas jēdziens izglītības sistēmā parādījās tikai pēc Latvijas neatkarības atgūšanas 20. gadsimta 90. gados. Kā intervijā autoram norādījis Latvijas Koledžu asociācijas priekšsēdētājs Tālav Jundzis, līdz 20. gadsimta 90. gadiem Latvijā (ne pirmās brīvvalsts laikā, ne padomju okupācijas laikā) izglītības iestāžu nosaukumos nav lietotas vārds “koledža”.

Tālāk autors hronoloģiskā secībā īsi apskatīs Latvijas koledžu attīstību kontekstā ar normatīvā regulējuma pārmaiņām. Autors apskatīs gan koledžu nosaukumu un juridiskā statusa attīstību, gan piedāvāto studiju programmu apjomu, jo šī informācija būs nozīmīga nākamajā darba nodaļā, analizējot jauno augstākās izglītības koncepciju Latvijā.

Pēc autoram pieejamajiem datiem, vissenākā Latvijā ir Liepājas jūrnieceības koledža, kas dibināta vēl pirms Latvijas Republikas izveides 1876. gadā kā jūrskola, bet 1991. gadā tā ieguvusi Liepājas jūrnieceības koledžas nosaukumu.⁶⁷ Koledža šobrīd piedāvā trīs pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.⁶⁸ Nākamā senākā ir Rīgas 1. medicīnas koledža, kura dibināta 1902. gadā tolaik kā Vecmāšu skola.⁶⁹ 21. gadsimta sākumā tā ieguvusi koledžas nosaukumu, 2007. gadā apstiprināts tās nolikums. Saskaņā ar Ministru Kabineta 29.11.2018. rīkojumu Nr. 643 “Par Rīgas 1. medicīnas koledžas reorganizāciju” un Latvijas Universitātes Senāta 08.01.2018. lēmumu Nr. 168 Rīgas 1. medicīnas koledža ir mainījusi statusu un no

---

⁶⁴ Izglītības iestāžu reģistrs. Valsts izglītības informācijas sistēma. Pieejams: <https://is.viis.gov.lv/Pages/Institutions/Search.aspx> [aplūkots 15.11.2021.]

⁶⁵ Augstākā izglītība Latvijā. Nacionālā enciklopēdija. Pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/10214-augst%C4%81k%C4%81-izgl%C4%ABt%C4%ABba-Latvij%C4%81> [aplūkots 15.11.2021.]

⁶⁶ Sīkāk skat. tālāk šajā nodaļā analīzi par atsevišķu koledžu vēsturi.

⁶⁷ Vēsture. Liepājas jūrnieceības koledža. Pieejams: <http://old.ljk.lv/vesture> [aplūkots 20.11.2021.]

⁶⁸ Programmas. Liepājas jūrnieceības koledža. Pieejams: <https://ljk.lv/programmas/logistikas-specialists> [aplūkots 20.11.2021.]

⁶⁹ Par koledžu. LU Rīgas 1. medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.rmkl.lv/lv/par-koledzu/> [aplūkots 20.11.2021.]

2019. gada 1. jūlija turpina pastāvēt kā Latvijas Universitātes aģentūra “Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledža”⁷⁰, respektīvi, koledža iekļauta Latvijas Universitātes struktūrā. Koledža piedāvā četras pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, divas profesionālās vidējās izglītības programmas un divas arodizglītības programmas.⁷¹

Tai seko RSU Sarkanā krusta medicīnas koledža, kas dibināta 1920. gadā kā Žēlsirdīgo māsu skola. 1940. gadā tā pārdēvēta par Veselības departamenta māsu skolu, 1954. – par Rīgas 4. medicīnas skolu, 1992. gadā – par Latvijas Sarkanā krusta Rīgas medicīnas māsu skolu, bet 2004. gadā tiek reorganizēta un kļuvusi par Sarkanā krusta medicīnas koledžu. 2010. gadā koledža tika pievienota Rīgas Stradiņa universitātei.⁷² Koledža piedāvā piecas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, divas arodizglītības un vienu profesionālās vidējās izglītības programmu.⁷³

Tai seko Malnavas koledža, kas dibināta 1921. gadā kā Latgales lauksaimniecības vidusskola. Pēc tam 1944. gadā tā pārsaukta par Malnavas lauksaimniecības tehnikumu, 1964. gadā – par Malnavas sovhoztehnikumu, 1990. gadā – par Malnavas lauksaimniecības tehnikumu, bet 2003. gadā iegūts koledžas nosaukums (Malnavas koledža ir Ministru kabineta dibināta izglītības iestāde).⁷⁴ Koledža piedāvā divas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas un septiņas profesionālās vidējās izglītības programmas.⁷⁵

1926. gadā tika atvērta Rīgas pilsētas amatnieku skola – tehnikums, kurš padomju laikā tika pārsaukts par Rīgas celtniecības tehnikumu, bet 1995. gadā ieguva Rīgas Celtniecības koledžas nosaukumu.⁷⁶ Koledža šobrīd piedāvā četras pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas un piecas profesionālās vidējās izglītības programmas.⁷⁷

Jēkabpils agrobiznesa koledža dibināta 1927. gadā kā Jēkabpils komercskola. Pēc tam tai vairākas reizes mainīti nosaukumi (piem., Jēkabpils ekonomiskais tehnikums, Jēkabpils

---

⁷⁰ Par koledžu. LU Rīgas 1. medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.rmkl.lv/lv/par-koledzu/> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷¹ Studiju iespējas. LU Rīgas 1. medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.rmkl.lv/lv/studiju-iespejas/> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷² Koledžas vēsture. RSU Sarkanā krusta medicīnas koledža. Pieejams: <https://rcmc.lv/par-mums/vesture/> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷³ Studiju programmas. RSU Sarkanā krusta medicīnas koledža. Pieejams: <https://rcmc.lv/studiju-programmas/> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷⁴ Par koledžu. Malnavas koledža. Pieejams: <https://malnavaskoledza.lv/pages/par-koledzu.html> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷⁵ Studiju programmas. Malnavas koledža. Pieejams: <https://malnavaskoledza.lv/pages/profesionalas-videjas-izglitibas-programmas.html> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷⁶ Koledžas vēsture. Rīgas Celtniecības koledža. Pieejams: <https://www.rck.lv/par-mums/koledzas-vesture/> [aplūkots 20.11.2021.]

⁷⁷ Studiju programmas. Rīgas Celtniecības koledža. Pieejams: <https://www.rck.lv/augstaka-izglitiba/vakara-nodala/studiju-programmas/> [aplūkots 20.11.2021.]

sovhoztehnikums, Jēkabpils lauksaimniecības tehnikums u.c.), līdz 1998. gadā tā ieguvusi pašreizējo koledžas nosaukumu.⁷⁸ Koledža šobrīd piedāvā četras pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un sešas profesionālās vidējās izglītības programmas.⁷⁹

Rīgas Tehniskā koledža dibināta 1935. gadā kā Valsts Elektrotehniskās fabrikas Amatu skola, 1945. gadā tā pārdēvēta par Rīgas elektromehānisko tehnikumu, bet 1992. gadā ieguvusi pašreizējo nosaukumu.⁸⁰ Koledža piedāvā desmit pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.⁸¹ Savukārt 1939. gadā dibināta LU Paula Stradiņa Medicīnas koledža, kura pašreizējo nosaukumu ieguvusi pēc 1990. gada.⁸² Koledža piedāvā deviņas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.⁸³ Kā redzams, pirmās Latvijas brīvvalsts laikā kopā dibinātas piecas izglītības iestādes, kas ir saglabājušās līdz mūsdienām un atbilstoši mūsdienu tiesiskajam regulējumam ir kļuvušas par koledžām.

Nākamās izglītības iestādes, kuras šobrīd ir koledžas, Latvijā tika dibinātas jau okupācijas laikā (šajā laikā dibinātas 4 šādas izglītības iestādes). 1945. gadā dibināta Daugavpils medicīnas koledža, tolaik – Daugavpils Medicīnas skola. 2004. gadā tā ieguvusi koledžas nosaukumu.⁸⁴ Koledža īsteno piecas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un vienu arodizglītības programmu.⁸⁵

Gadu vēlāk, 1946. gadā, dibināta Latvijas kultūras koledža, tolaik – Rīgas Kultūras un izglītības darbinieku tehnikums. 1990. gadā tā pārveidota par Latvijas Kultūras skolu, bet 2002. gadā kļuva par vienu no pirmajām Ministru Kabineta dibinātajām koledžām. Kopš 2012. gada 1. janvāra Latvijas Kultūras koledža kļuvusi par Latvijas Kultūras akadēmijas aģentūru.⁸⁶ Koledža piedāvā trīs pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas ar vairākām specializācijām.⁸⁷

---

⁷⁸ Koledžas vēsture. Jēkabpils agrobiznesa koledža. Pieejams: <https://jekabpils.jak.lv/lv/skola/vesture/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁷⁹ Programmas. Jēkabpils agrobiznesa koledža. Pieejams: <https://jekabpils.jak.lv/lv/programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸⁰ Vēsture. Rīgas Tehniskā koledža. Pieejams: <https://www.rtk.lv/?sadala=89> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸¹ Studiju programmas. Rīgas Tehniskā koledža. Pieejams: <https://www.rtk.lv/?sadala=175> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸² Profesors Pauls Stradiņš. LU P. Stradiņa medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.psk.lu.lv/par-koledzu/par-lu-psk/profesors-pauls-stradins> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸³ Studiju programmas. LU P. Stradiņa medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.psk.lu.lv/studiju-iespejas/studiju-programmas> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸⁴ Par koledžu. Daugavpils medicīnas koledža. Pieejams: <https://dmk.lv/2/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸⁵ Ibid.

⁸⁶ Vēsture. Latvijas Kultūras koledža. Pieejams: <https://kulturaskoledza.lv/par-koledzu/vesture/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸⁷ Studiju programmas. Latvijas Kultūras koledža. Pieejams: <https://kulturaskoledza.lv/profesionalas-pieredzes-atzisana/> [aplūkots 23.11.2021.]

1964. gadā dibināta RTU Olaines tehnoloģiju koledža, tolaik – Olaines 35. pilsētas profesionāli tehniskā skola, kas 1983. gadā tika pārveidota par Olaines tehnoloģisko tehnikumu, 1990. gadā tika nosaukta par Olaines Mehānikas un tehnoloģiju koledžu. 2019. gadā koledža kļuvisi par Rīgas Tehnikās universitātes aģentūru.⁸⁸ Koledža piedāvā trīs pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas un septiņas profesionālās vidējās izglītības programmas.⁸⁹

1980. gadā dibināta Rīgas 5. medicīnas skola, kas 2010. gadā ieguvusi Latvijas Universitātes Rīgas Medicīnas koledžas nosaukumu.⁹⁰ Koledža piedāvā četras pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.⁹¹

Atjaunotās Latvijas Republikas normatīvajos aktos koledžas pirmo reizi pieminētas 1991. gada 19. jūnijā pieņemtajā Latvijas Republikas Izglītības likumā (šobrīd zaudējis spēku). Likuma 34. pantā par vidējās speciālās izglītības līmeņiem tika noteikts, ka vidējo speciālo izglītību var iegūt tehnikumos un citās mācību iestādēs, kam dotas šādas tiesības, tajā skaitā “paaugstināta līmeņa mācību iestādēs – koledžās. Koledžās mācību saturs pietuvināts attiecīgā profila augstskolas kursam”⁹². Tāpat bija noteikts, ka mācību laiks koledžās ir pieci gadi. Kā redzams, šis, pats pirmais regulējums, būtiski atšķiras no šobrīd pastāvošā, jo iesākumā koledžām bija tiesības realizēt tikai vidējās, nevis augstākās izglītības programmas. Šis regulējums arī bija ļoti vispārīgs, bez precīzām detaļām. Kā redzams no iepriekš aprakstītā šajā nodaļā, daudzas izglītības iestādes izmantoja iespēju pēc 1991. gada mainīt nosaukumu, iekļaujot tajā vārdu “koledža”.

Nākamās valsts koledžas Latvijā dibinātas jau pēc neatkarības atjaunošanas. 1991. gadā tika dibināts Republikas Rehabilitācijas centrs, kas 2002. gadā mainīja nosaukumu uz Koledža RRC, bet kopš 2008. gada ir pazīstams kā Sociālās integrācijas valsts aģentūras koledža.⁹³ Koledža piedāvā septiņas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.⁹⁴ Šī ir specializēta koledža, kuras mērķis ir nodrošināt studiju iespējas cilvēkiem ar invaliditāti.

---

⁸⁸ Olaines ķīmiķu skolas vēsture. Pieejams: <https://otk.rtu.lv/vesture-un-tradicijas/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁸⁹ Mācību programmas. Pieejams: <https://otk.rtu.lv/macibu-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹⁰ Par LU RMK. Pieejams: <https://rmkoledza.lu.lv/lv/par-lu-rmk/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹¹ Studiju programmas. Pieejams: <https://rmkoledza.lu.lv/lv/par-lu-rmk/studiju-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹² Latvijas Republikas izglītības likums: LV likums. Pieņemts 19.06.1991. [19.06.1991. red.]

⁹³ SIVA vēsture. Pieejams: <http://www.hotelsiva.lv/vesture.html> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹⁴ Studiju programmas. SIVA koledža. Pieejams: <https://www.siva.gov.lv/lv/1limena-profesionalas-augstakas-izglitibas-studiju-programmas> [aplūkots 23.11.2021.]

1992. gadā Rēzeknē dibināts Robežsargu mācību centrs, kas 2002. gadā pārveidots par Valsts robežsardzes koledžu.⁹⁵ Šobrīd koledža piedāvā vienu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu un vienu profesionālās tālākizglītības programmu.⁹⁶

Koledžu jēdziens plašāk un precīzāk tika definēts 1995. gadā jaunpieņemtajā Augstskolu likumā. Likuma pirmajā redakcijā par koledžām bija iekļauta viena norma – 25. pants, kurā tika definēta augstskolu koledžu būtība⁹⁷. Pirmkārt, tajā laikā tikai augstskolām bija tiesības dibināt koledžas kā savas struktūrvienības. Otrkārt, koledžās varēja iegūt tikai profesionālo izglītību, kas saskaņota ar Profesiju klasifikatoru, respektīvi, koledžām nebija tiesību īstenot augstākās izglītības programmas. Interesants fakts, ka šajā pantā bija noteikts, ka “Augstskolu koledžu izveidošanu un darbību nosaka Ministru kabineta noteikumi”, taču šie noteikumi netika pieņemti līdz pat 2001. gadam.

Nākamie būtiskie Augstskolu likuma grozījumi, kas skar koledžas, tika pieņemti 2000. gada nogalē. Ar šiem grozījumiem tika mainīts koledžu juridiskais statuss – tām vairs nebija jābūt augstskolu struktūrvienībām, augstskolas varēja dibināt koledžas kā atsevišķas juridiskas personas. Tika noteikts, ka augstskolas koledža darbojas uz nolikuma pamata, kuru pieņem augstskolas senāts un apstiprina Izglītības un zinātnes ministrija.⁹⁸ Tāpat būtiski mainījās arī koledžu piedāvāto programmu apjoms – Augstskolu likuma 25. panta otrajā daļā tika noteikts, ka koledžu pamatuzdevums ir īstenot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, pēc kuru apguves studējošais saņem valsts atzītu diplomu par pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, kurš vienlaikus apliecina arī noteikta profesionālās kvalifikācijas līmeņa iegūvi atbilstoši Profesionālās izglītības likumam. Tāpat ar šiem grozījumiem tika ieviesta koledžas studiju programmu licencēšana un akreditācija. Var teikt, ka 2000. gads ir brīdis, ar kuru, pateicoties minētajiem grozījumiem Augstskolu likumā, koledžas iegūst atzītu augstākās izglītības iestāžu statusu.

Šādas būtiskas izmaiņas bija iespējamās, jo 1999. gada 10. jūnijā tika pieņemts Profesionālās izglītības likums, kurā pirmo reizi Latvijā tika definētas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas. Likumā tika noteikts, ka pirmā līmeņa profesionālajās augstākās izglītības programmās tiek uzņemtas personas pēc vispārējās vidējās izglītības vai profesionālās vidējās izglītības ieguves, šo programmu ilgums ir divi līdz trīs gadi,

---

⁹⁵ Vēsture. Valsts robežsardzes koledža. Pieejams: <http://www.vrk.rs.gov.lv/main.php?sadala=14&m=1> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹⁶ Programmas. Valsts robežsardzes koledža. Pieejams: <http://www.vrk.rs.gov.lv/main.php?sadala=50> [aplūkots 23.11.2021.]

⁹⁷ Augstskolu likums: LV likums. Pieņemts 02.11.1995. [02.11.1995. red.]

⁹⁸ Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemti 23.11.200 [23.11.2000. red.]

kā arī tās jāakreditē Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā.⁹⁹ Līdz ar to bija skaidrs, ka šādas programmas var īstenot tikai koledžas vai augstskolas. Tāpat Profesionālās izglītības likuma 16. pantā tika noteikts, ka profesionālās izglītības iestādes nosaukumā atkarībā no pakāpes lietojams vārds “skola”, “vidusskola” vai “koledža”.

Profesionālās izglītības likumā 2001. gadā tika pieņemti grozījumi, terminu “pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība” papildinot, aiz tā iekavās pievienojot vārdus “(koledžas izglītība)”¹⁰⁰. Tāpat likumā tika iekļautas normas par koledžu nolikumu izstrādi un apstiprināšanu, kas pēc būtības dublē Augstskolu likumā iekļautās tāda paša satura normas.

Pēc šo grozījumu pieņemšanas 2002. gadā dibināta Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža.¹⁰¹ Tā atrodas Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta pakļautībā. Koledža piedāvā vienu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu.¹⁰² Savukārt 2006. gadā ar Ministru kabineta rīkojumu izveidota arī Valsts policijas koledža, tā atrodas Valsts policijas pakļautībā.¹⁰³ Koledža piedāvā vienu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu un vienu arodizglītības programmu.¹⁰⁴

Savukārt privātās koledžas Latvijā dibinātas, sākot ar 2000. gadu. Autors vēlas uzsvērt, ka te vēsturiski izveidojusies savdabīga situācija – šajā laikā normatīvajos aktos nemaz nebija paredzēta iespēja privātpersonām dibināt koledžas, šāda iespēja normatīvi Augstskolu likumā tika iekļauta tikai 2005. gadā (skat. nākamo lpp.). Kā pirmā privātā koledža Latvijā 2000. gada nogalē tika dibināta Juridiskā koledža.¹⁰⁵ Koledža šobrīd piedāvā sešas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹⁰⁶ Kā intervijā autoram skaidroja Juridiskās koledžas direktors Tālav Jundzis, tajā laikā nevienai iestādei nav radušies jautājumi par to, vai privātpersona varētu dibināt koledžu, tas ticis akceptēts, un uz privātajām koledžām tika attiecināts tas pats regulējums (par dibināšanu, licencēšanu, atvēršanu), kas uz valsts koledžām.

---

⁹⁹ Profesionālās izglītības likums: LV likums. Pieņemts 10.06.1999. [10.05.1999. red.]

¹⁰⁰ Grozījumi Profesionālās izglītības likumā: LV likums. Pieņemti 05.07.2001. [05.07.2001. red.]

¹⁰¹ Par koledžu. Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža. Pieejams: http://www.ucak.vugd.gov.lv/lat/par_mums [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰² Reflektantiem. Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža. Pieejams: <http://www.ucak.vugd.gov.lv/lat/reflektantiem> [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰³ Koledžas apraksts. Valsts policijas koledža. Pieejams: http://www.policijas.koledza.gov.lv/lv/par_koledzu/zinas_par_koledzu/koledzas_apraksts [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰⁴ Studiju programmas. Valsts policijas koledža. Pieejams: http://www.policijas.koledza.gov.lv/lv/gribu_macities/pirma_limena_profionalas_augstakas_izglitibas_programma [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰⁵ Par koledžu. Juridiskā koledža. Pieejams: <https://jk.lv/par-koledzu/> [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰⁶ Studiju programmas. Juridiskā koledža. Pieejams: <https://jk.lv/uznemsana/studiju-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

Gadu vēlāk, 2001. gadā, dibināta Alberta koledža.¹⁰⁷ Koledža piedāvā deviņas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹⁰⁸ Savukārt 2002. gadā dibināta Grāmatvedības un finanšu koledža. Šī koledža īsteno divas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹⁰⁹ 2003. gadā dibināta arī Biznesa vadības koledža, tā piedāvā septiņas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹¹⁰ Šajā pašā gadā dibināta arī Kosmetoloģijas koledža, kas vēlāk, 2015. gadā, mainījusi nosaukumu uz Starptautiskā Kosmetoloģijas koledža. Koledža šobrīd īsteno divas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹¹¹

Nākamie būtiskie grozījumi koledžu normatīvajā regulējumā tika veikti 2005. gadā. Ar Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumiem Nr. 635 “Grozījumi Augstskolu likumā”, kas izdoti Latvijas Republikas Satversmes 81. panta kārtībā (2005. gadā šis pants vēl bija spēkā esošs), Augstskolu likumā tika veikti apjomīgi grozījumi tieši attiecībā uz koledžu regulējumu. Ar šiem grozījumiem koledžas tika nodalītas kā pilnīgi patstāvīgas augstākās izglītības iestādes. Visā likumā tika ieviests atsevišķu terminu “koledža” un “augstskola” (ar terminu “augstskola” saprotot universitātes, augstskolas un akadēmijas, lai gan tieši terminu skaidrojumi likuma redakcijā nav iekļauti) lietojums. Tika saglabāts nosacījums, ka koledža darbojas uz nolikuma pamata, tika precizēta nolikumā iekļautā informācija. Tāpat saglabāta arī sistēma, ka koledžas īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas divu līdz trīs gadu garumā.¹¹²

Otra būtiskā izmaiņa bija tā, ka ar šiem grozījumiem arī privātpersonām likumā tika paredzēta iespēja dibināt koledžas. Augstskolu likuma 7. pantā tika noteikts, ka valsts dibinātajām koledžām ir valsts iestādes statuss, savukārt citu personu dibinātajām koledžām ir komercsabiedrības vai nodibinājuma statuss. Šie grozījumi ir atstājuši ietekmi uz augstākās izglītības telpu Latvijā, jo to rezultātā ir izveidojušās vairākas privātās koledžas, un faktiski ir koledžas ir sistēmiski sargrupētas valsts un privātpersonu dibinātajās koledžās.

2009. gadā dibināta Novikontas jūrniecības koledža. Koledža īsteno divas pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.¹¹³ 2013. gadā dibināta Hotel School

---

¹⁰⁷ Vēsture. Alberta koledža. Pieejams: <https://www.alberta-koledza.lv/?parent=442> [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰⁸ Studiju programmas. Alberta koledža. Pieejams: <https://www.alberta-koledza.lv/?parent=16&lng=lva> [aplūkots 23.11.2021.]

¹⁰⁹ Par mums. Grāmatvedības un finanšu koledža. Pieejams: <https://www.koledza.lv/index.php/lv/par-gfk/par-mums> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹⁰ Biznesa vadības koledža. Pieejams: <https://www.bvk.lv/> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹¹ Starptautiskā kosmetoloģijas koledža. Pieejams: <https://skk.lv/par-mums/> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹² Grozījumi Augstskolu likumā: Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumi Nr. 635 [23.08.2005. red.]

¹¹³ Novikontas jūrniecības koledža. Pieejams: <https://novikontas.lv/college/lv/macibu-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

Viesnīcu biznesa koledža. Koledža piedāvā vienu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu un, kas interesanti, četras Lielbritānijā akreditētas koledžas līmeņa programmas atbilstoši Lielbritānijas regulējumam.¹¹⁴ Pati jaunākā koledža Latvijā ir Rīgas Menedžmenta koledža, kura dibināta 2017. gadā.¹¹⁵ Koledža piedāvā vienu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmu.¹¹⁶

Ar šiem grozījumiem arī precīzi tika noteikts, ka koledžās studējošie ir studenti (nevis skolēni), noteikti koledžu akreditācijas pamatnosacījumi. Tāpat būtiski atzīmēt, ka ar šiem grozījumiem Augstskolu likuma 3. panta piektajā daļā tika iekļauta norma, ka vārdu “koledža” drīkst izmantot tikai augstākās izglītības institūciju nosaukumos (tika norādīts, ka koledža ir augstākās izglītības iestāde).

Nākamie grozījumi Augstākās izglītības likumā tika veikti 2006. gadā, atkal mainot normas, kas regulē koledžu darbību. Pirmo reizi likumā tika precīzi definēts, kas ir koledža – “Koledža ir izglītības iestāde, kas īsteno pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas un dod iespēju iegūt ceturta līmeņa profesionālo kvalifikāciju”.¹¹⁷ Tāpat ar šiem grozījumiem tika precizēti un papildināti noteikumi par koledžu akreditāciju, juridisko statusu, tika definēta koledžas direktora loma un pilnvaras (koledžu direktori pēc būtības tika pielīdzināti augstskolu rektoriem), tika precizēts, ka koledžas nolikumu izstrādā koledžas padome un to izdod kā Ministru kabineta noteikumus. Tāpat tika ieviestas normas par koledžas studējošo pašpārvaldi, diplomu reģistru, koledžu akadēmiskais personāls pielīdzināts citu augstskolu akadēmiskajam personālam, papildināti pamatnoteikumi par koledžu studiju programmu licencēšanu. Ar šiem grozījumiem likumā tika iekļauta arī norma par Latvijas Koledžu asociācijas kā koledžu pārstāvniecības institūcijas izveidi.¹¹⁸ Var secināt, ka šie 2006. gada grozījumi ir bijuši nozīmīgi, vēl vairāk nostiprinot koledžu kā patstāvīgu augstākās izglītības iestāžu lomu.

Tajā pašā laikā 2006. gadā tika veikti arī grozījumi Profesionālās izglītības likumā, kur cita starpā tika noteikts, ka koledžas var īstenot arī profesionālās vidējās izglītības un arodizglītības programmas.¹¹⁹ No vienas puses, šī norma ļāva koledžām paplašināt savu darbības lauku, taču no otras puses, kā būs redzams tālākajā analizē, šī norma ir radījusi arī

---

¹¹⁴ Studiju programmas. Viesnīcu biznesa koledža. Pieejams: <https://hotelschool.lv/visas-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹⁵ Par mums. Rīgas Menedžmenta koledža. Pieejams: <https://mcollege.eu/par-mums> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹⁶ Studiju programma. Rīgas Menedžmenta koledža. Pieejams: <https://mcollege.eu/uznemejdarbibas-vadibas-studijas> [aplūkots 23.11.2021.]

¹¹⁷ Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemts 02.03.2006. [02.03.2006. red.]

¹¹⁸ Ibid.

¹¹⁹ Grozījumi Profesionālās izglītības likumā: LV likums. Pieņemts 21.09.2006. [21.09.2006. red.]

sarežģījumus, gan paverot iemeslu šaubām, vai koledžas ir tiesīgas pilnvērtīgi tikt sauktas par augstākās izglītības iestādēm, gan arī sarežģījot izglītības iestāžu klasifikāciju.

2010. gadā plašāks koledžu definējums tika iekļauts arī Izglītības likumā. 22. pantā, kur noteikts izglītības iestāžu darbība tiesiskais pamats, tika iekļauta ceturta daļa, kur atsevišķi izdalīts koledžu regulējums – “Koledžas darbojas, pamatojoties uz šo likumu, Augstskolu likumu un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī uz attiecīgās koledžas nolikumu. Koledžu nolikumus izdod Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā.”¹²⁰ Tāpat tika noteikts, ka koledžu pedagogu izglītības un kvalifikācijas prasības noteiktas Augstskolu likumā.

Ar Augstskolu likuma grozījumiem 2011. gadā ieviesta koledžas studiju virzienu akreditācija, kā arī precizēti noteikumi par studiju programmu licencēšanu un studiju kursu izstrādi.¹²¹ Šie grozījumi faktiski nostiprina koledžu kā augstākās izglītības iestāžu vietu Latvijas augstākās izglītības sistēmā, nosakot vienādus nosacījumus gan koledžu, gan citu augstskolu īstenotajiem studiju virzieniem un to kvalitātei.

Savukārt 2018. gada veiktajos Augstskolu likuma grozījumos ir veiktas izmaiņas 59. pantā par studijās iegūstamajiem grādiem, profesionālo kvalifikāciju un izsniedzamajiem diplomiem – noteikts, ka atbilstoši valsts akreditētai studiju programmai koledžā var iegūt pirmā līmeņa profesionālo augstāko izglītību, kā arī studējošie pēc pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas apguves saņem pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu. Pēc būtības šis regulējums daļēji dublē Profesionālās izglītības likumā noteikto par pirmā līmeņa profesionālajām augstākās izglītības programmām.

Kā redzams veiktajā normatīvo aktu apskatā, laikā no 20. gadsimta 90. gadu sākuma koledžas Latvijā pakāpeniski attīstījušās no vidējās speciālās izglītības iestādēm līdz pilnvērtīgām augstākās izglītības iestādēm, kuras veic šauru likumā noteiktu pienākumu – īstenot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas. Tomēr jāuzsver, ka tajā pašā laikā daudzas koledžas, kas dibinātas pēc 1990. gada, jau no dibināšanas ir pastāvējušas tikai un vienīgi kā augstākās izglītības iestādes un ir piedāvājušas tikai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas.

Tajā pašā laikā jāsecina, ka koledžu kā institūciju regulējums ir sadrumstalots un fragmentāri iekļauts trīs likumos – Izglītības likumā (īsi un vispārīgi par koledžu darbības tiesisko pamatu, reģistrāciju u.c.), Profesionālās izglītības likumā (īsi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmām, koledžu nosaukumiem un programmu

---

¹²⁰ Grozījumi Izglītības likumā: LV likums. Pieņemts 04.03.2010. [04.03.2010. red.]

¹²¹ Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemts 14.07.2011. [14.07.2011. red.]

veidiem) un Augstskolu likumā (detalizēti par koledžu un to studiju virzienu un programmu licencēšanu un akreditāciju, koledžu juridisko statusu, nolikumu, darbību, reorganizāciju un likvidāciju, akadēmiskajiem amatiem, studējošo statusu, uzņemšanas prasībām, studiju maksu, studējošo pašpārvaldi, studiju reglamentāciju, Latvijas koledžu asociācijas darbību u.c.), kas ikdienā sarežģī vienotu izpratni un šo normu piemērošanu. Visdetalizētākais un plašākais koledžu darbības tiesiskais regulējums šobrīd ir iekļauts Augstskolu likumā.

Savukārt no augstākminētā koledžu darbības apskata var izdarīt vairākus secinājumus. Pirmkārt, lielākā daļa valsts koledžu vēsturiski ir attīstījusies no agrākajām profesionālajām skolām un tehnikumiem, laika gaitā sasniedzot augstu līmeni un iegūstot koledžas statusu. Gandrīz visas valsts koledžas ir šauri specializētas un sagatavo speciālistus konkrētās, valstij nozīmīgās nozarēs – medicīnā, policijas darbā, ugunsdzēsībā, robežsardzē, lauksaimniecībā, celtniecībā u.c. Privāto koledžu darbībā šāda specializācija nav novērojama, pārsvarā tiek piedāvātas ar uzņēmējdarbību cieši saistītas studiju programmas.

Otrkārt, kā redzams autora veiktajā analīzē, koledžu piedāvāto studiju programmu skaits ir salīdzinoši mazs. Vidēji koledža īsteno trīs līdz četras studiju programmas, īpaši specializētas koledžas – pat tikai vienu studiju programmu. Tas saistīts ar nosacījumu, ka, iegūstot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības diplomu, studējošajam ir jāiegūst arī profesionālā kvalifikācija (ceturtais profesionālās kvalifikācijas līmenis).¹²² Šobrīd Latvijā šajā kvalifikācijas līmenī ir apstiprinātas 114 dažādas iespējamās kvalifikācijas, tomēr jāņem vērā, ka lielu tirgus daļu pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmu īstenošanā aizņem arī augstskolas (gandrīz pusi no visām šī līmeņa programmām)¹²³, līdz ar to koledžu iespējas palielināt piedāvāto programmu skaitu ir ierobežotas. Šobrīd notiekošo koledžu tiesiskā regulējuma pārmaiņu kontekstā ir raisījusies diskusija par to, vai koledžām nevajadzētu dot ekskluzīvas tiesības īstenošanai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas.

Treškārt, privātās koledžas piedāvā tikai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, savukārt daudzas valsts koledžas paralēli šīm programmām īsteno arī profesionālās vidējās izglītības programmas un arodizglītības programmas. Tas rada vairākas problēmas šobrīd notiekošās augstākās izglītības sistēmas reformas kontekstā – pirmkārt, līdz galam nav skaidrs, pēc kādiem principiem un prasībām būtu jāakreditē šādas koledžas, kuras

---

¹²² Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu: Ministru kabineta 2001. gada 23. marta noteikumi Nr. 141 [23.03.2001. red.]

¹²³ Latvijas kvalifikāciju datubāze. Pieejams: https://www.latvijaskvalifikācijas.lv/meklet-kvalifikaciju/?lang=lv&meta_lki_level=5&meta_is_active_qualifications=akt%C4%ABva%20kvalifik%C4%81cija&name_order=ASC [aplūkots 25.11.2021.]

piedāvā gan vidējo, gan augstāko izglītību; otrkārt, ir radušās šaubas, vai koledžas, kurās vidējās izglītības programmām ir pārsvars pār augstākās izglītības programmām (gan programmu skaita, gan studentu skaita ziņā), ir tiesīgas tikt klasificētas par augstākās izglītības iestādēm. Šis jautājums tiks detalizēti analizēts nākamajā nodaļā.

3. Koledžu tiesiskā regulējuma pārmaiņas Latvijā

Pēdējos gados Latvijā regulāri notiek diskusijas par reformu veikšanu augstākās izglītības telpā. 2020. gada 12. februārī Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas (turpmāk – Komisija) sēdē tika skatīts jautājums par iespējamajiem grozījumiem Augstskolu likumā¹²⁴, kas arī faktiski aizsāka augstākās izglītības reformas procesu, kas norisinās vēl šobrīd, Komisijai diskutējot par augstākās izglītības telpas Latvijā attīstību un izskatot dažādus piedāvātos grozījumus Augstskolu likumā, Izglītības likumā, Profesionālās izglītības likumā u.c. Viens no sarežģītākajiem un komisijā visilgāk izskatītājiem jautājumiem skar tieši koledžu tiesiskā regulējuma pārmaiņas Latvijā. Šajā nodaļā autors sīkāk aprakstīs un analizēs Saeimā kopš 2020. gada sākumā izskatītos un vēl izskatīšanās procesā esošos likumprojektus, kas skar tieši koledžu regulējumu, kā arī apskatīs šo likumprojektu izskatīšanas gaitu.

Taču ideja par šādām izmaiņām ir radusies jau senāk. Deklarācijā par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību ir paredzēts veikt profesionālās izglītības reformu atbilstoši darba tirgus vajadzībām.¹²⁵ Savukārt Ministru kabineta 2019. gada 20. augusta sēdē, izskatot rīkojuma projektu “Par Latvijas Universitātes rektoru”, cita starpā Izglītības un zinātnes ministrijai tika uzdots sadarbībā ar Kultūras ministriju, Veselības ministriju un Zemkopības ministriju sagatavot un izglītības un zinātnes ministram līdz 2019.gada 17.decembrim noteiktā kārtībā iesniegt izskatīšanai Ministru kabinetā konceptuālo ziņojumu par augstskolu un valsts zinātnisko institūtu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu, veidojot pārredzamu, atbildīgu, uz augstākās izglītības un pētniecības izcilību vērstu un starptautiskai praksei atbilstošu pārvaldības struktūru.¹²⁶ Pēc šī rīkojuma tika izveidota darba grupa, kas uzsāka konceptuālā ziņojuma sagatavošanu.

2019. gada oktobrī Komisijas priekšsēdētājs Arvils Ašeradens visām koledžām nosūtīja darba grupas izstrādāto Konceptiju par augstskolu tipoloģijas ieviešanu. Konceptija paredzēja visas valsts koledžas “pievienot vai pārvaldībā integrēt ar augstskolām un universitātēm”, bet privātpersonu dibinātās koledžas “īstenotu to dibinātāju noteiktos uzdevumus, taču valsts nodrošinātu sistemātisku kvalitātes pārbaudi”.¹²⁷ Konceptijas pavadvēstulē skaidrojumā tika norādīts, ka pēc jaunās konceptijas “koledžas nav augstskolas, bet gan ir vidējās profesionālās

---

¹²⁴ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 12. februāra sēdes protokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/a72f8a9253404d9dc2258506004e9a1c/\\$FILE/PR_2020_02_12_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/a72f8a9253404d9dc2258506004e9a1c/$FILE/PR_2020_02_12_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 27.12.2021.]

¹²⁵ Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību. Valsts Kanceleja. Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/mk/files/media_file/kk-valdibas-deklaracija_red-gala-1.pdf [aplūkots 05.01.2022.]

¹²⁶ Ministru kabineta 20.08.2019. sēdes protokols Nr. 35. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/308933-ministru-kabineta-sedes-protokols> [aplūkots 27.12.2021.]

¹²⁷ Konceptija par augstskolu tipoloģijas ieviešanu, 2019. gada oktobris. Nepublicēts materiāls.

izglītības iestādes, neraugoties uz to, ka tās realizē pirmā līmeņa augstākās izglītības programmas. Līdz ar to tās nav Augstskolu likuma subjekts un ir pārceļamas uz Profesionālās izglītības likumu”.¹²⁸ Būtiski atzīmēt, ka koncepcijas veidošanā piedalījās tikai pārstāvji no Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Universitātes, Rīgas Tehniskās universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes, Kultūras akadēmijas, Ventspils augstskolas un Biznesa augstskolas “Turība”, neviena koledža šajā darba grupā pārstāvēta nebija, ar ko arī būtu skaidrojams koncepcijā iekļautais priekšlikums par koledžu pārveidošanu par vidējās izglītības iestādēm. Koncepcija saturiski bija ļoti kodolīga, bez detalizēta pamatojuma šādu reformu veikšanai attiecībā uz koledžām.

Konceptuālais ziņojums “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu” tika apstiprināts Ministru kabinetā 2020. gada 4. martā. Šajā ziņojumā minēts, ka pārdefinētajā augstākās izglītības iestāžu tipoloģijā koledžas neietilpst, kā arī, pārdefinējot tipoloģiju, koledžas ir jāstiprina kā profesionālās izglītības iestādes, kurām ir tiesības īstenot īsā cikla augstākās izglītības studiju programmas.¹²⁹ Koledžu vietai profesionālās izglītības iestāžu tipoloģijā ziņojumā veltīta atsevišķa nodaļa. Ziņojumā secināts, ka nostiprinot koledžas kā profesionālās izglītības iestādes, kurām ir tiesības īstenot īsā cikla augstākās izglītības studiju programmas, ir jāievēro tostarp šādi nosacījumi:

- koledžas tiek iekļautas profesionālās izglītības iestāžu tipoloģijā;
- koledžas turpina īstenot īsā cikla augstākās izglītības studiju programmas un studējošie saņem izglītības dokumentus, kas apliecina, ka iegūta pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība un Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 5.līmeņa profesionālā kvalifikācija, kas ļauj uzsākt studijas vēlākajos posmos atbilstošā profesionālā bakalaura studiju programmā;
- tiek pārskatīti koledžas izveidošanas un reģistrācijas noteikumi, salāgojot ar profesionālās izglītības sistēmas prasībām;
- koledžām institucionālo akreditācijas procesu veic Izglītības kvalitātes valsts dienests (turpmāk – IKVD) sadarbībā ar Augstākās izglītības kvalitātes aģentūru (turpmāk – AIKA) (ja izglītības iestāde īsteno īsā cikla studiju programmas), ievērojot Standartus un vadlīnijas kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā (turpmāk – ESG) un nodrošinot informācijas apmaiņu un akreditācijas datu izmantošanu AIKA;

---

¹²⁸ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2019. gada 31. oktobra e-pasts, bez numura. Nepublicēts materiāls.

¹²⁹ Par konceptuālo ziņojumu “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu”: Ministru kabineta 2020. gada 4. marta rīkojums Nr. 94.

- studiju programmu licencēšanas un studiju virzienu akreditācijas procesu veic AIKA nodrošinot informācijas apmaiņu un akreditācijas datu izmantošanu IKVD;
- pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmas koledžās tiek īstenotas vismaz 30% apmērā;
- akadēmiskais personāls un tā ievēlēšana tiek saglabāta kā līdz šim, koledžā ir padome un darbojas konvents.¹³⁰

Kā redzams, šajā ziņojumā koledžas plānots pārveidot par tīri profesionālās izglītības iestādēm, nosaukumā nekur nenorādot, ka tās īsteno augstākās izglītības programmas. Apstiprinot šo konceptuālo ziņojumu, Ministru kabinets devis rīkojumu Izglītības un zinātnes ministrijai sadarbībā ar Kultūras ministriju, Labklājības ministriju, Veselības ministriju un Zemkopības ministriju sagatavot un izglītības un zinātnes ministram līdz 2020. gada 30. jūnijam iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par turpmāko risinājumu saistībā ar koledžu statusu profesionālās izglītības iestāžu sistēmā, ievērojot attiecīgās nozares prasības un specifiku nozares cilvēkresursu sagatavošanai.¹³¹

Pamatojoties uz šo ziņojumu, Izglītības un zinātnes ministrija sagatavoja grozījumus Augstskolu likumā, kuri 2020. gada 12. maijā izskatīti Ministru kabineta sēdē un atbalstīti.¹³² Grozījumi (Nr. 7022/Lp3) 2020. gada 21. maijā ar Saeimas lēmumu nodoti izskatīšanai Komisijā, izskatīšana uzsākta 2. jūnijā. Grozījumus uz pirmo lasījumu vairāk skatīts jautājums par augstskolu tipoloģijas maiņu, bet koledžu jautājums nav skarts.

2020. gada 4. septembrī Komisijas sēdē gan Komisijas priekšsēdētājs Arvils Ašeradens, gan Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji prezentēja piedāvāto jauno augstskolu tipoloģiju. Abās prezentācijās, atšķirībā no konceptuālajā ziņojumā “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu” iekļautās nostājas, koledžas tomēr ir iekļautas kā augstākās izglītības iestādes līdzās universitātēm, mākslas un kultūras augstskolām un lietišķo zinātņu augstskolām.¹³³ Jāņem gan vērā, ka tās bija tikai darba prezentācijas, un tālākajos jau konkrētajos likumu grozījumu projektos dažādās redakcijās piedāvātais koledžu tiesiskā regulējuma ietvars bija atšķirīgs.

¹³⁰ Par konceptuālo ziņojumu “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu”: Ministru kabineta 2020. gada 4. marta rīkojums Nr. 94.

¹³¹ Ibid.

¹³² Ministru kabineta 2020. gada 12. maija sēdes protokols Nr. 32, 20. paragrāfs. Latvijas Vēstnesis, 2020., Nr. 94.

¹³³ Augstākās izglītības institūciju tipoloģija. Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas 04.09.2020. sēdes materiāli. Pieejams:

<https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8D922B87E6B74638C22585D10039FECE?OpenDocument&prevCat=13/Izgl%C4%ABt%C4%ABbas.%20kult%C5%ABras%20un%20zin%C4%81tnes%20komisija>
[aplūkots 02.01.2022.]

Koledžu tiesiskā regulējuma jautājumu Komisija sāka detalizēti skatīt 2020. gada 25. septembra sēdē. Izglītības un zinātnes ministrija piedāvāja trīs alternatīvus variantus – likvidēt koledžas kā institūcijas, saglabāt tās kā augstākās izglītības iestādes vai pārveidot par profesionālās izglītības iestādēm. Kā reālākais tika virzīts variants par koledžām kā profesionālās izglītības iestādēm.¹³⁴ Pēc debatēm sēdes laikā Komisija vienojās koledžas izslēgt no augstākās izglītības iestāžu tipoloģijas, un nolēma gatavot vēstuli, lai IZM sniegtu redzējumu par to kā koledžas tiks noregulētas Profesionālās izglītības likumā.¹³⁵

2020. gada 15. decembrī Izglītības un zinātnes ministrija iesniedza savus sagatavotos priekšlikumus Augstskolu likuma grozījumiem par koledžu statusu. Grozījumi paredzēja koledžu regulējumu pilnībā izslēgt no Augstskolu likuma.¹³⁶ Pēc šo grozījumu publiskošanas Komisija saņēma vēstules no daudzām koledžām un citām institūcijām, kurās sniegts pamatojums tam, kādēļ koledžas tomēr nevajadzētu izslēgt no Augstskolu likuma un kādēļ tām vajadzētu saglabāt augstākās izglītības iestāžu statusu.

Tāpat 2021. gada 8. janvārī Latvijas Koledžu asociācija rīkoja semināru – diskusiju “Īsā cikla augstākā izglītība Eiropā un Latvijā: kurp iet?”, kurā piedalījās arī atsevišķi Komisijas deputāti un kurā tika detalizēti skaidrota koledžu vieta un loma izglītības sistēmā. Koledžu asociācijas priekšsēdētājs Tālav Jundzis seminārā norādīja, ka koledžām normatīvajos aktos ir jābūt definētām kā profesionālās augstākās izglītības iestādēm, jo izglītības iestādes nosaukumam saskaņā ar Izglītības likuma 26. panta pirmo daļu ir jāatbilst Izglītības likumā noteikto izglītības pakāpju un veidu nosaukumiem (koledžām izglītības pakāpe ir augstākā, izglītības veids – profesionālā).¹³⁷ Kā intervijā autoram atzina Latvijas Koledžu asociācijas priekšsēdētājs Tālav Jundzis, šis seminārs bija būtisks pagrieziena punkts, kas ļāva Komisijas deputātiem vairāk iedziļināties koledžu tiesiskā regulējuma jautājumā un vēlāk atteikties no domas koledžas pārveidot par tīrām profesionālās izglītības iestādēm, izņemot tās no augstākās izglītības iestāžu saraksta.

2021. gada 15. janvāra Komisijas sēdes laikā tās priekšsēdētājs Arvils Ašeradens skaidroja, ka papildus ir nepieciešami grozījumi Profesionālās izglītības likumā, Izglītības

---

¹³⁴ Koledžas. Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas 25.09.2020. sēdes materiāli. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/dd23ff3138501fe0c22585e500254ade/\\$FILE/koledzas_F.pptx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/dd23ff3138501fe0c22585e500254ade/$FILE/koledzas_F.pptx) [aplūkots 02.01.2022.]

¹³⁵ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 9. oktobra sēdes protokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/e09f2e931075906cc22585f400442413/\\$FILE/PR_2020_10_09_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/e09f2e931075906cc22585f400442413/$FILE/PR_2020_10_09_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 02.01.2022.]

¹³⁶ Izglītības un zinātnes ministrijas 14.12.2020. vēstule Nr. 4-2e/20/4328 “Par likumprojektu “Grozījumi Augstskolu likumā”. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/1A92E9E1D7CC05BFC225863F002845D6?OpenDocument> [aplūkots 02.01.2022.]

¹³⁷ Jundzis T. Īsā cikla augstākā izglītība Eiropā un Latvijā: kurp iet? 08.01.2021. Nepublicēts materiāls.

likumā un Augstskolu likumā, līdz ar to iesniegtie IZM priekšlikumi risina koledžu regulējumu tikai daļēji. A.Ašeradens piedāvāja neskatīt koledžu regulējuma grozījumus, kamēr nav iesniegti grozījumi Profesionālās izglītības likumā, Izglītības likumā un Augstskolu likumā, jo visi minētie grozījumi jāskata kopā, kā arī piedāvāja Augstskolu likuma pārējās noteikumos noteikt uzdevumu IZM līdz noteiktajam laikam izstrādāt minētos grozījumus un iesniegt tos Saeimā. Komisijas deputāti šim risinājumam piekrita.¹³⁸ Līdz ar to koledžu tiesiskā regulējuma jautājuma skatīšana pēc būtības tika atlikta.

2021. gada 9. februāra Komisijas sēdē tika diskutēts par profesionālās izglītības sistēmas attīstību un galvenajiem izaicinājumiem. Savu viedokli par šiem izaicinājumiem sniedza Izglītības un zinātnes ministrijas, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras, Latvijas Darba devēju konfederācijas, kā arī Valsts kontroles eksperti. Koledžas pieminēja tikai Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji, nākotnē iezīmējot tās kā īsā cikla profesionālās augstākās izglītības institūcijas, kuras nodrošinātu pēctecību starp profesionālo vidējo un profesionālo augstāko izglītību, nodrošinātu vidējā līmeņa vadītāju un speciālistu sagatavošanu darba tirgum, kā arī palielinātu pieejamību augstākajai izglītībai un nodrošinātu ciešāku sasaisti ar industriju.¹³⁹

Pie diskusijas par koledžu tiesiskā regulējuma jautājumu Komisija atgriezās 2021. gada oktobrī. 2021. gada 12. oktobra sēdē Komisijas vadītājs Arvils Ašeradens informēja, ka Komisijai līdz 2021. gada 31. augustam bija jāsaņem Ministru kabinetā izskatīti Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavoti likumprojekti grozījumiem Augstskolu likumā, Profesionālās izglītības likumā un Izglītības likumā, kur tiktu noregulēti visi jautājumi saistībā ar koledžām. Šādi likumprojekti Komisijā nav saņemti, bet ir saņemta neformāla Izglītības un zinātnes ministrijas pozīcija, kura arī sēdē tika skatīta, lai nekavētu jautājuma virzību.¹⁴⁰

Šajā Komisijas sēdē Izglītības un zinātnes ministrija informēja, ka visu 2021. gadu ir diskutējusi ar iesaistītajām pusēm un ir izstrādājusi piedāvājumu koledžu institucionālās darbības regulējuma iekļaušanai Profesionālās izglītības likumā. Ministrijas pārstāve Dace Jansone pauda viedokli, ka koledžas daudz organiskāk iekļautos Profesionālās izglītības likuma

---

¹³⁸ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 15. janvāra sēdes protokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8acfc6e27e949abc2258656002b8c3e/\\$FILE/PR_2021_01_15_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8acfc6e27e949abc2258656002b8c3e/$FILE/PR_2021_01_15_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 02.01.2022.]

¹³⁹ Gintaute-Marihina Rūta. Profesionālās izglītības sistēma, tās attīstība un izaicinājumi. Prezentācija Saeimas Komisijas sēdē 2021. gada 9. februārī. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1c9f8e7fe64c2c7bc22586710040770b/\\$FILE/Prof.izgl.sist,%20t%C4%81s%20att%C4%ABst%C4%ABba%20un%20izaicin%C4%81jumi_RGM.pptx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1c9f8e7fe64c2c7bc22586710040770b/$FILE/Prof.izgl.sist,%20t%C4%81s%20att%C4%ABst%C4%ABba%20un%20izaicin%C4%81jumi_RGM.pptx) [aplūkots 03.01.2022.]

¹⁴⁰ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 12. oktobra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/\\$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 03.01.2022.]

regulējumā, jo augstskolām saskaņā ar Augstskolu likumā noteiktajiem uzdevumiem ir jānodarbojas ar zinātņi, savukārt koledžu uzdevums ir sagatavot vidējā līmeņa vadītājus un speciālistus darba tirgum, bet zinātniskā darbība ir sekundāra. Koledžu programmas ir pieprasītas, jo tās ir īsākas, un šīs programmas nodrošina pēctecību starp izglītības programmu pakāpēm un veicina augstākās izglītības pieejamību. D. Jansone norādīja, ka koledžu institucionālā regulējuma iekļaušana Profesionālās izglītības likumā ļautu precīzāk nodalīt koledžu un augstskolu darbības nišas, precīzāk noteikt institūciju darbības vērtēšanas kritērijus, kā arī koledžas varētu saņemt lielāku valsts atbalstu profesionālās augstākās izglītības programmu stiprināšanā.¹⁴¹

Komisijas sēdē deputāti un nozares pārstāvji debatēja par vairākām lietām. Pirmkārt, tika diskutēts, vai koledžu regulējums būtu iekļaujams Profesionālās izglītības likumā vai Augstskolu likumā. Otrkārt, tika plaši diskutēts par pirmā līmeņa augstākās profesionālās izglītības programmām un profesionālās vidējās izglītības programmām koledžās – kādai ir jābūt to attiecībai, lai koledžas nezaudētu augstākās izglītības iestāžu statusu. Treškārt, tika debatēts par akreditācijas organizāciju koledžām – vai tās jāakreditē kā profesionālā izglītības iestādes (līdzīgi kā tehnikumi) vai augstākās izglītības iestādes. Ceturtkārt, vai un kādēļ arī augstskolām jādod tiesības īstenot īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas. Piektkārt, vai augstskolām jādod ekskluzīvas tiesības dibināt koledžas.¹⁴² Jāatzīmē, ka deputātu domas šajos jautājumos būtiski dalījās un šajā sēdē Komisija pie kopsaucēja nenonāca.

2021. gada 19. oktobra sēdē debates turpinājās, un pēc tam Izglītības un zinātnes ministrija informēja par iesniegtajiem likumprojektiem grozījumiem Augstskolu likumā, Izglītības likumā un Profesionālās izglītības likumā. Komisijas sēdē Izglītības un zinātnes ministrijas pārstāvji norādīja, ka grozījumi sagatavoti, ņemot vērā deputātu viedokļus. Grozījumi konstruēti tā, ka koledžu vietu izglītības sistēmā noteiks Izglītības likums, un koledžu institucionālais regulējums būs noteikts Profesionālās izglītības likumā, savukārt Augstskolu likums regulēs tikai atsevišķas koledžu darbības jomas, piem., akreditāciju.¹⁴³ Tāpat grozījumos paredzēts, ka koledžas varēs turpināt īstenot arī profesionālās vidējās izglītības programmas (gan nosakot procentuālu attiecību, kādai jābūt starp vidējās un augstākās izglītības programmām), savukārt augstskolas varēs turpināt īstenot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas, un tām nebūs ekskluzīvu tiesību dibināt

---

¹⁴¹ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 12. oktobra sēdes audioprotoķols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/\\$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 03.01.2022.]

¹⁴² Ibid.

¹⁴³ Ibid.

koledžas. Latvijas Koledžu asociācijas priekšsēdētājs Tālav Jundzis komisijas sēdē atzina, ka sagatavotie grozījumi ir kompromisa variants un koledžas tiem piekrīt. Koledžu asociācija kā pozitīvu aspektu ir norādījusi Profesionālās izglītības likumā paredzēto koledžu definīciju, kurā skaidri noteikts, ka koledžas ir profesionālās augstākās izglītības iestādes. Savukārt kā joprojām neskaidri ir jautājumi par koledžu akreditācijas prasībām.

Nākamās plašākās diskusijas par koledžu tiesisko regulējumu notika Komisijas 2021. gada 30. novembra sēdē, kur Komisija izskatīja Izglītības un zinātnes ministrijas 2021. gada 15. oktobrī iesniegtos likumprojektus “Grozījumi Augstskolu likumā”, “Grozījumi Izglītības likumā” un “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, kas skāra tieši koledžu jautājumu.

Izglītības un zinātnes ministrijas sagatavotie grozījumi Augstskolu likumā paredzēja no likuma vispār izslēgt vārdu “koledža” visos pantos un locījumos, savukārt augstskolas likumā pārsaukt par “izglītības iestādēm”. Augstskolu likuma 2. panta pirmo daļu tika piedāvāts izteikt šādā redakcijā: “Šis likums attiecas uz visām Izglītības iestāžu reģistrētām izglītības iestādēm neatkarīgi no to dibināšanas vai finansēšanas kārtības un specializācijas. Tas regulē augstskolu darbības tiesisko pamatu, nosaka un aizsargā augstskolu autonomiju”.¹⁴⁴ Līdz ar to faktiski likumā tika iekļauts regulējums par izglītības iestādēm, saprotot, ka izglītības iestādes var būt gan augstskolas, gan koledžas, tātad Augstskolu likums tāpat regulētu atsevišķas koledžu darbības jomas, piem., akadēmiskā personāla darbību, studējošo pienākumus un tiesības, tikai likumā tiešā veidā netiktu pieminēts koledžu nosaukums.

Savukārt Izglītības likuma 22. panta ceturto daļu tika piedāvāts izteikt šādā redakcijā: “Koledžas darbojas, pamatojoties uz šo likumu, Profesionālās izglītības likumu un citiem normatīvajiem aktiem, kā arī uz attiecīgās koledžas nolikumu. Koledžu nolikumus izdod Profesionālās izglītības likumā noteiktajā kārtībā”.¹⁴⁵ Līdz ar to Izglītības likumā faktiski tiktu nostiprināts koledžu tiesiskā regulējuma pamats, norādot, kuri normatīvie akti pamatā regulē koledžu darbību. Jāatzīmē, ka šajā reakcijā nav norādīts, ka koledžas darbojas, pamatojoties uz Augstskolu likumu, lai gan praksē uz koledžām turpinātu attiekties daudzi Augstskolu likuma panti, piem., par akadēmisko personālu, studējošajiem, akreditāciju u.c.

Visapjomīgākie grozījumi attiecībā uz koledžām tika piedāvāti Profesionālās izglītības likumā, jo šajā likumā no Augstskolu likuma ir pārcelts viss koledžu institucionālais regulējums. Likumprojekta 16.7 pantā iekļauta koledžu definīcija – “Koledža ir profesionālās

---

¹⁴⁴ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 24.11.2021. vēstule Nr. 111.9/5-46-13/21 “Par likumprojektiem”

¹⁴⁵ Ibid.

augstākās izglītības iestāde, kura īsteno īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas, kas dod iespēju iegūt piekto profesionālās kvalifikācijas līmeni'. Svarīgi atzīmēt, ka visā likumprojektu paketē kopumā piedāvāts Latvijā līdz šim lietoto terminu "pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" aizstāt ar terminu "īsā cikla profesionālā augstākā izglītība", lai saskaņotu terminoloģiju ar Boloņas procesu. Kā minēts likumprojekta anotācijā, "Latvijā lietotais termins "pirmā līmeņa profesionālā augstākās izglītība" ir pārskatāms, jo ir ne vien novecojis (faktiski ietver tikai atsauci uz augstāko izglītību, nepasakot arī par programmai būtisko orientāciju uz darba tirgu), bet arī šajā aspektā nereti padara grūti saprotamu Latvijas izglītības sistēmu Eiropas un citu valstu ekspertiem un organizācijām - gan terminoloģiski, gan sistēmiski. "Īsā cikla profesionālā augstākā izglītība" ir termins, ko lieto Boloņas procesā, lai apzīmētu Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūras un Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras 5.līmeņa izglītību, līdz ar to, terminoloģiski precizējot "Pirmā līmeņa profesionālā augstākā izglītība" uz "īsā cikla profesionālā augstākā izglītība" tiek nodrošināta starptautiskā atpazīstamība Latvijā iegūtajai izglītībai."¹⁴⁶ Tāpat likumprojektā noteikts, ka "koledža var īstenot arī profesionālās vidējās izglītības programmas, bet īsā cikla profesionālo augstākās izglītības programmu īpatsvars nevar būt mazāks par 50% no izglītības programmām".¹⁴⁷ Tāpat Profesionālās izglītības likumā iekļauts regulējums par koledžu funkcijām, padomēm, vadītāju u.c.

Profesionālās izglītības likumā attiecībā uz koledžām vairākkārt iekļautas atsauces uz Augstskolu likumu – 16.6 pantā (par augstskolu tipiem); 18. pantā (prasības koledžas akadēmiskajam personālam noteiktas Augstskolu likumā); 20.1. pantā (koledžās ir nevis izglītojamie, bet studējošie, un visu saistībā ar studējošajiem nosaka Augstskolu likums); 29.1. pantā (ārpus formālās izglītības iegūtās zināšanas tiek atzītas Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā); 30. pantā (koledžu studiju virzienus un programmas licencē un akreditē Augstskolu likumā noteiktajā kārtībā).¹⁴⁸ Tas faktiski nozīmē to, ka pēc būtības daudzās galvenajās jomās koledžu regulējums nemainās (par akreditācijas prasībām, par zinātnes un pētniecības prasībām, par akadēmiskā personāla prasībām u.c.), un tas savukārt ir pretrunā ar Izglītības un zinātnes ministrijas sniegto pamatojumu reformas nepieciešamībai, jo netiek risināta problēma, piem., par atšķirīgām zinātnes un pētniecības prasībām augstskolās un koledžās.

---

¹⁴⁶ Likumprojekta "Grozījumi Augstskolu likumā" Nr. 1243/Lp13 anotācija. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/8ACF94A4C265128DC225879D004380FF?OpenDocument#B> [aplūkots 03.01.2022.]

¹⁴⁷ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 24.11.2021. vēstule Nr. 111.9/5-46-13/21 "Par likumprojektiem"

¹⁴⁸ Ibid.

Tieslietu ministrija savā atzinumā par šiem likumprojektiem ir norādījusi, ka tā ir likumdevēja brīva izvēle, kurā likumā regulēt koledžu darbību, tomēr, mainot regulējumu, normatīvajam aktam ir jābūt vieglam un saprotamam. Tieslietu ministrija uzsver, ka nav saprotams, kādēļ Augstskolu likumā nevar atstāt terminu “koledža”, un tā aizstāšana ar terminu “izglītības iestāde” rada apjukumu, jo “izglītības iestāde” ir daudz plašāks termins saskaņā ar Izglītības likumu. Tāpat labam juridiskajam stilam neatbilst daudzu atsauču iekļaušana Profesionālās izglītības likumā uz Augstskolu likumu, jo tādā veidā pastāv iespēja kādu jautājumu aizmirst reglamentēt. Tieslietu ministrija norāda, ka, izslēdzot vārdu “koledža” no Augstskolu likuma, nemainīsies fakts, ka likums tomēr regulēs koledžu darbību atsevišķās jomās.¹⁴⁹ Šiem iebildumiem pievienojās arī Akadēmiskās informācijas centrs.

Akadēmiskās informācijas centrs savā atzinumā ir norādījis, ka likumprojektā nepārdomāti paredzēta koledžu filiāļu likvidēšana, jo licencēs un studiju virzienu akreditācijas lapās tiek norādīta studiju īstenošanas vieta, respektīvi, katra filiāle. Likumprojektā nav paredzēta rīcība šīs situācijas risinājumam. Latvijas Studentu apvienība savā viedoklī norādīja uz nepilnībām likumprojekta virzīšanas procesā, jo grozījumus Saeimā iesniegusi Izglītības un zinātnes ministrija un tie nav izskatīti Ministru kabineta sēdē.¹⁵⁰

Saeimas Juridiskais birojs pievienojās iepriekš paustajiem atzinumiem un norādīja, ka šiem likumprojektiem ir jābūt sagatavotam īpaši kvalitatīvi, jo to virzību uzņemas Komisija. Tādēļ Juridiskais birojs aicināja Komisiju jau pirms likumprojekta virzīšanas uz 1. lasījumu ņemt vērā Tieslietu ministrijas un Akadēmiskās informācijas centra izteiktos iebildumus, sakārtot terminoloģiju visos likumprojektos. Juridiskais birojs norādīja, ka šādu nesagatavotu likumprojekta iesniegšana izskatīšanai Saeimā neatbilst labās prakses principiem. Tomēr Komisija lēma šos iebildumus neņemt vērā un likumprojektus virzīt izskatīšanai Saeimai, kur 2021. gada 9. decembrī Saeimas sēdē tie tika pieņemti pirmajā lasījumā¹⁵¹. Komisijas vadītājs Arvils Ašeradens sēdē norādīja, ka tālākās diskusijas un likumprojekta virzība uz otro lasījumu varētu notikt 2022. gada janvāra beigās vai februārī, kad Izglītības un zinātnes ministrija būs

---

¹⁴⁹ Tieslietu ministrijas 29.11.2021. vēstule Nr. 1-9.1/1047 “Par likumprojektiem “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, “Grozījumi Izglītības likumā” un “Grozījumi Augstskolu likumā”. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/E338506968F5187AC225879E0047529A?OpenDocument> [aplūkots 03.01.2022.]

¹⁵⁰ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 03.01.2022.]

¹⁵¹ Saeimas 2021. gada 9. decembra ārkārtas sēdes darba kārtība. Pieejams: https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm [aplūkots 02.01.2022.]

veikusi precizējumus un būs saņemti arī nepieciešamie atzinumi¹⁵² (piem., no Saeimas Juridiskā biroja).

Kopumā autors secina, ka šobrīd piedāvātie grozījumi normatīvajos aktos par koledžu regulējumu paredz koledžu institucionālo regulējumu pārcelt no Augstskolu likuma uz Profesionālās izglītības likumu, bet pārējie koledžu darbības noteikumi pēc būtības būtiski nemainītos. Autora ieskatā šobrīd paredzētie grozījumi nerasniedz augstākās izglītības reformas sākotnēji pausto mērķi, piem., pēc būtības netiek risināts jautājums par zinātnes un pētniecības atšķirīgu organizāciju augstskolās un koledžās. Izglītības un zinātnes ministrija anotācijās pamato grozījumus ar vispārīgām frāzēm par koledžu ciešāku saikni ar profesionālās izglītības jomu, taču nenorāda konkrētus ieguvumus no reformas ne koledžām, ne Latvijas augstākās izglītības telpai kopumā. Kā pozitīvus ieguvumus no paredzētās reformas var minēt koledžu kā augstākās izglītības iestāžu statusa nostiprināšanu likumā, kā arī koledžās īstenojamo programmu nosaukuma terminoloģisku saskaņojumu ar starptautiski pieņemtajām definīcijām (īsā cikla augstākās izglītības programmas).

---

¹⁵² Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3)[aplūkots 03.01.2022.]

4. Koledžu regulējuma labā prakse un attīstības perspektīvas

Šajā nodaļā autors apskatīs koledžu tiesiskā regulējuma Latvijā attīstības perspektīvas, ņemot vērā to, ka ar tiesiskā regulējuma izmaiņām saistītie likumprojekti joprojām ir izskatīšanā Saeimā, kā arī analizēs iespējamās labās prakses piemērus un aspektus, kas būtu jāņem vērā likumprojektu turpmākajā izskatīšanā.

Autors tālākai analīzei, balstoties uz iepriekšējās nodaļās aprakstīto, izvirzīs un apskatīs vairākas tēzes par koledžu tiesiskā regulējuma labo praksi un attīstības perspektīvām.

Ņemot vērā vienota īsā cikla augstākās izglītības programmu regulējuma trūkumu Eiropā un valstu dažādo pieeju īsā cikla augstākās izglītības programmu realizācijā un arī dažādo koledžu lomu, nav iespējams ieteikt vienu konkrētu valsti, kuras labo praksi koledžu tiesiskā regulējuma jomā Latvija varētu pārņemt. Būtu iespējams pārņemt atsevišķas nianšes no Lielbritānijas tiesiskā regulējuma, jo Lielbritānijā koledžās īstenotās īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas pēc būtības ir līdzīgas Latvijā īstenotajām, kā arī Lielbritānijā šo programmu absolventiem tiek piešķirts asociētais grāds. Tomēr pārņemt precīzas normatīvo aktu normas no Lielbritānijas nav iespējams tiesību sistēmu atšķirību dēļ.

Saeimas Komisijas sēdēs bieži ir izskanējis, kā arī likumprojektu anotācijās un Izglītības un zinātnes ministrijas prezentācijās kā pamatojums nepieciešamajām reformām ir norādīta vēlme stiprināt koledžas kā profesionālās augstākās izglītības institūcijas, kuras nodrošina darba tirgum nepieciešamo speciālistu sagatavošanu īsā laika posmā. Salīdzinot īsā cikla augstākās izglītības programmu un koledžu regulējumu dažādās valstīs, autors secina, ka **šo mērķi sasniegt palīdzētu vai nu Profesionālās izglītības likumā, vai nu Augstskolu likumā iestrādāta norma, kas paredzētu īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmu absolventiem piešķirt asociēto grādu.** Šāda prakse piešķirt grādu par koledžā īstenojamu īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmu ir vairākās valstīs – ASV, Lielbritānijā, Beļģijā, Horvātijā, Dānijā, Maltā, Nīderlandē un Turcijā. Vairākās no šīm valstīm īsā cikla izglītība ir ar senu vēsturi (piem., ASV, Lielbritānijā) un īsā cikla programmās ir liels skaits studējošo, līdz ar to autors secina, ka asociētā grāda piešķiršana stiprinātu koledžu lomu augstākās izglītības sistēmā un celtu to prestižu. Šādu viedokli ir paudusi arī Latvijas Koledžu asociācija¹⁵³. Šajā gadījumā varētu ņemt piemēru no Beļģijas normatīvajiem aktiem, kur asociētais grāds profesionāli orientētām augstākās izglītības programmām izveidots ar Parlamenta aktu par vidējo izglītību pēc vidējās izglītības un asociētajiem grādiem (*Parliament*

¹⁵³ Latvijas koledžu asociācijas 26.11.2021. vēstule Nr. 23 “Latvijas koledžu asociācijas atzinums par likumprojektiem “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, “Grozījumi Izglītības likumā”, “Grozījumi Augstskolu likumā”

Act on Secondary after Secondary Education and Associate Degrees).¹⁵⁴ Tāpat var ņemt piemēru arī no Horvātijas likuma “Par akadēmiskajiem un profesionālajiem grādiem”, kur 8. pantā ir noteikts, ka pēc profesionālo augstākās izglītības studiju programmu, kuras ir īsākas par trim gadiem, pabeigšanas, absolvents saņem profesionālo kvalifikāciju un asociēto grādu.¹⁵⁵ Tomēr autors norāda, ka arī šo normatīvo regulējumu nav iespējams tiešā veidā pārņemt un izmantot Latvijā, ņemot vērā atšķirības izglītības sistēmās. Asociētā grāda piešķiršana koledžu īstenotajām īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmām Latvijā ir iespējama, jo koledžas jau šobrīd tiek akreditētas kā augstākās izglītības iestādes atbilstoši standartiem un vadlīnijām kvalitātes nodrošināšanai Eiropas augstākās izglītības telpā.¹⁵⁶

Autors secinājis, ka Boloņas procesa dalībvalstīs gan koledžu darbības regulējums, gan arī īsā cikla augstākās izglītības programmu darbības regulējums ir atšķirīgs. Atšķiras gan programmu ilgumi, gan piešķirjamie diplomu, gan turpmākās studiju iespējas. Boloņas procesa dalībvalstu ministru sanāksmē 2018. gadā Parīzē ministri vienojās par to, ka īsā cikla kvalifikācijas Eiropas augstākās izglītības telpā tiek atzītas kā atsevišķs kvalifikācijas līmenis. Katrai valstij ir tiesības izlemt, vai un kā integrēt īsā cikla augstāko izglītību savā izglītības sistēmā.¹⁵⁷ Tomēr, kā norādīts Boloņas procesa ieviešanas 2018. gada ziņojumā, šobrīd esošais regulējums pilnībā nerisina īsā cikla augstākās izglītības programmu īstenošanas problēmas, jo īpaši par to kopējo vietu izglītības sistēma un studiju turpināšanas iespējām. Tāpat atzīmēts, ka valstīm, kur netiek īstenotas īsā cikla augstākās izglītības programmas, būtu jānodrošina citās valstīs apgūto šādu programmu atzīšana un pielīdzināšana.¹⁵⁸

Līdz ar to **Boloņas procesa dalībvalstīm būtu nepieciešams precīzāk vienoties par īsā cikla programmu īstenošanas nosacījumiem, lai šīs programmas būtu savā starpā salīdzināmas.** Līdzīgs priekšlikums izteikts arī Eiropas Augstākās izglītības iestāžu asociācijas sanāksmē 2019. gadā.¹⁵⁹ Vienoti nosacījumi īsā cikla augstākās izglītības programmu īstenošanai ļautu gan nodrošināt salīdzināmu studiju kvalitāti, gan paplašinātu šajās

---

¹⁵⁴ Referencing of the Flemish Qualification Framework to the European Qualification Framework. Agency for Quality Assurance Report, January 2014, 142 p.

¹⁵⁵ Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju [Horvātijas likums Par akadēmiskajiem un profesionālajiem grādiem]. Pieejams: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_10_107_3126.html [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁵⁶ Augstskolu un koledžu novērtēšanas organizēšanas metodika. Akadēmiskās informācijas centrs, 2019. Pieejams: <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/07/Augstskolu-un-koledzu-novertesanas-organizesanas-metodika.pdf> [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁵⁷ The European Higher Education Area in 2020. Bologna process implementation report. EACEA, 2020. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/ehea_bologna_2020.pdf [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁵⁸ The European Higher Education Area in 2018. Bologna process implementation report. EACEA, 2018. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/bologna_internet_chapter_3_0.pdf [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁵⁹ Karpišek M. Short cycle HE: Mapping the situation. EURASHE, 2019. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_SCHE.pdf [aplūkots 04.01.2022.]

programmās studējošo mobilitātes iespējas, gan nodrošinātu vienotu iegūtās izglītības atzīšanu Boloņas procesa dalībvalstīs. Precīzāki nosacījumi arī ļautu valstīm vienkāršākā veidā definēt īsā cikla augstākās izglītības programmas savos nacionālajos tiesību aktos. Izglītības un zinātnes ministre kā Latvijas pārstāve Boloņas procesā varētu virzīt šādu ideju nākamajā ministru sanāksmē.

Analizējot Latvijā pēdējo gadu laikā piedāvātos likumu grozījumus par koledžu institucionālo regulējumu¹⁶⁰, autors secina, ka **Komisijai un Saeimai, izskatot likumprojektus par koledžu institucionālo regulējumu, būtu jāņem vērā labas likumdošanas princips**. Uz labas likumdošanas principa iespējamu neievērošanu minēto grozījumu izskatīšanas procesā Komisijas sēdēs ir norādījusi Latvijas Studentu asociācija, netieši atzinumos un vēstulēs arī pašas koledžas. Kā norādījusi Satversmes tiesa, “likumdošanas procesam ne vien jāatbilst normatīvajos aktos noteiktajām formālajām prasībām, bet arī jāveicina personu uzticēšanās valstij un tiesībām”.¹⁶¹ Tāpat Likumdevējam ir jānodrošina tāds normatīvo aktu izstrādes process, kurā būtu notikusi pietiekama viedokļu uzklauššana, tostarp priekšlikumu, arī alternatīvu, izvērtēšana.¹⁶² Satversmes tiesa norādījusi, ka atbilstoši labas likumdošanas principam likumdevējam ir jānodrošina, ka likumdošanas procesā tiek pēc iespējas apzināti visu ieinteresēto personu viedokļi un tieši vai pastarpināti uzklaušāti iebildumi pret likumprojektā paredzēto tiesisko regulējumu.¹⁶³ Tāpat Satversmes tiesa norādījusi, ka¹⁶⁴ Grozījumus likumos, kas skar koledžu tiesisko regulējumu, nav iesniedzis Ministru kabinets, kā tas notiek tradicionāli, bet tos virza pati Komisija, līdz ar to šajā gadījumā ir jo īpaši būtiski nodrošināt, lai tiktu uzklaušāti visu iesaistīto pušu viedokļi. Regulāri piedaloties Komisijas sēdēs par šo jautājumu, autoram ir radies priekšstats, ka Komisija koledžu tiesiskā regulējuma jautājumā ir iedziļinājusies, tikai pateicoties nepārtrauktam spiedienam no Latvijas koledžu asociācijas un citu ieinteresēto personu puses. Vairāki koledžu, kā arī citu organizāciju jautājumi un bažas par iespējamo grozījumu ietekmi ir atstāti bez tiešas Komisijas atbildes.¹⁶⁵

Šobrīd izskatāmo grozījumu paketi par koledžu institucionālo regulējumu Latvijas Koledžu asociācija ir saskaņojusi (ar atsevišķām iebildēm), līdz ar to var secināt, ka iesaistīto personu viedoklis ir ticis uzklaušāts un grozījumi koledžām ir pieņemami, tomēr labas

---

¹⁶⁰ Grozījumi detalizēti aprakstīti darba 3. nodaļā.

¹⁶¹ Satversmes tiesas spriedums lietā Nr. 2018-11-01, Latvijas Vēstnesis, 2019, Nr. 48

¹⁶² Satversmes tiesas spriedums lietā Nr. 2018-12-01, 24.1 paragrāfs, Latvijas Vēstnesis, 2019, Nr. 81

¹⁶³ Satversmes tiesas spriedums lietā Nr.2019-20-03, 24.3 paragrāfs, Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 119B

¹⁶⁴ Pleps J. Likumdošanas procesam jāveicina sabiedrības uzticēšanās. Pieejams:

<https://lvportals.lv/viedokli/299267-likumdosanas-procesam-javeicina-sabiedribas-uzticesanas-2018> [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁶⁵ Likumprojekta Nr. 702/Lp13 “Grozījumi Augstskolu likumā” pavadošo dokumentu pakete. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webAll?SearchView&Query=\(Title=*Groz%C4%ABjumi+Augstskolu+likum%C4%81*\)&SearchMax=0&SearchOrder=4](https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webAll?SearchView&Query=(Title=*Groz%C4%ABjumi+Augstskolu+likum%C4%81*)&SearchMax=0&SearchOrder=4) [aplūkots 04.01.2022.]

likumdošanas konteksta ietvaros jāņem vērā arī Saeimas Juridiskā biroja izteiktās bažas par likumprojekta sasteigtu un nepārdomātu virzību izskatīšanai Saeimā.¹⁶⁶ Līdz ar to autors secina, ka Komisijai un Saeimai likumprojekta izskatīšanas procesā būtu jāpievērš īpaša uzmanība labas likumdošanas procesa ievērošanai, respektīvi, jāņem vērā arī koledžu kā iesaistīto personu viedoklis un jāsniedz pamatotas atbildes uz koledžu uzdotajiem jautājumiem un paustajām bažām par izmaiņām normatīvajā regulējumā. Tāpat jāņem vērā arī Satversmes 112. pantā garantētās tiesības uz izglītību – valsts pienākums nodrošināt izglītības pieejamību (izglītības iestādēm un programmām jābūt pietiekamā daudzumā un valstij jānodrošina to spēja funkcionēt).¹⁶⁷

Jebkura likuma izstrādes mērķis ir noregulēt noteiktas tiesiskās attiecības¹⁶⁸, sakārtot kādu konkrētu jomu vai sistēmu. Līdz ar to **Komisijai un Saeimai, izskatot likumprojektus par koledžu tiesisko regulējumu, ir jāvērtē, vai šie likumprojekti palīdz sakārtot augstākās izglītības sistēmu un tās juridisko ietvaru.** Autoram rodas šaubas par šo mērķu sasniegšanu ar patreiz piedāvātajiem grozījumiem Augstskolu likumā, Profesionālās izglītības likumā un Izglītības likumā, jo uz juridiskām neprecizitātēm šajos likumprojektos ir norādījusi gan Tieslietu ministrija, gan Saeimas Juridiskais birojs, iebilstot gan pret neprecīzi lietoto un mulsinošo terminoloģiju, gan norādot, ka nav juridiski korekti Profesionālās izglītības likumā iekļaut daudzas atsauces uz Augstākās izglītības likumu.¹⁶⁹ Komisijai jāpieliek pūles, lai turpmākajā likumprojekta izskatīšanas procesā novērstu šīs nepilnības. Autors pauž viedokli, ka visvienkāršāk būtu veidot “tīro” izglītības iestāžu modeli, nosakot, ka profesionālo vidējo izglītību var īstenot tikai profesionālās vidusskolas un tehnikumi (bet ne koledžas), īsā cikla profesionālo augstāko izglītību var īstenot tikai koledžas (bet ne augstskolas), savukārt bakalaura, maģistra un doktora studiju programmas var īstenot tikai augstskolas. Šāds modelis novērstu šobrīd pastāvošās neskaidrības, kas rodas, jo viena līmeņa izglītības iestāde var īstenot dažādu līmeņu izglītības programmas. Tomēr autors secina, ka, ņemot vērā koledžu un citu augstākās izglītības iestāžu vēsturisko attīstību un šobrīd īstenojamo programmu dažādību, šādu modeli ieviest būtu sarežģīti un laikietilpīgi. Lai šobrīd risinātu juridiskā ietvara jautājumu un Profesionālās izglītības likumā nebūtu jāiekļauj daudzas atsauces uz Augstskolu likumu, autors

---

¹⁶⁶ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁶⁷ Tiesības uz izglītību. Tiesībsargs. Pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/socialas-un-ekonomiskas-tiesibas/tiesibas-uz-izglitiba> [aplūkots 05.01.2022.]

¹⁶⁸ Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmata. Valsts kanceleja, 2016. Pieejams: <https://tai.mk.gov.lv/get/book/pdf> [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁶⁹ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 04.01.2022.]

piedāvā koledžu akreditācijas, zinātniskās un pētnieciskās darbības, akadēmiskā personāla u.c. jautājumus regulēt atsevišķos Ministru kabineta noteikumos, kuri tiktu izstrādāti, pamatojoties uz Profesionālās izglītības likumā iekļautu deleģējumu.

Tāpat **Komisijai un Saeimai, izskatot likumprojektus, būtu nepieciešams padziļināti vērtēt likumprojektu būtību un praktisko ietekmi, kā arī likumprojektu atbilstību to vajadzības pamatojumam anotācijā.** Autors, analizējot koledžu tiesiskā regulējuma attīstību, secina, ka visticamāk tiks sasniegta Komisijā apstiprinātā iecere koledžu tiesisko regulējumu pārcelt no Augstskolu likuma uz Profesionālās izglītības likumu. Taču izpētes procesā autoram nav izdevies gūt pārliecību, kādu praktisku labumu no šādām izmaiņām iegūs Latvijas izglītības sistēma un koledžas. Autors koledžu tiesiskā regulējuma izmaiņu procesā ir novērojis vairākas pretrunas. Piemēram, Grozījumu Augstskolu likumā anotācijā ir norādīts: “Ņemot vērā to, ka, atbilstoši reformām saistībā ar augstskolu pārvaldību, Augstskolu likuma grozījumos, kas stājās spēkā 2021. gada 16. augustā augstskolām un universitātēm ir izvirzīti kritēriji un noteiktas prasības akadēmiskajam personālam, pētniecības kvalitātei un apjomam, u.c., nav saprātīgi un samērīgi šādus kritērijus noteikt attiecībā uz koledžām.”¹⁷⁰ Tomēr nevienā no šobrīd piedāvātajām likumprojektu redakcijām koledžām noteiktie kritēriji un prasības akadēmiskajam personālam un pētniecības kvalitātei un apjomam nekādā veidā nav atšķirīgi no augstskolām noteiktajiem kritērijiem, tieši otrādi – Profesionālās izglītības likumā paredzēts iekļaut atsauci uz Augstskolu likumu, nosakot, ka koledžu akadēmiskā personāla un pētniecības prasības regulētas Augstskolu likumā. Tāpat likumprojektu anotācijās norādīts, ka koledžas dabiski iekļaujas profesionālo izglītības iestāžu sistēmā, taču nav pieminēts, ka daudzas augstskolas īsteno ne tikai akadēmiskās, bet arī profesionālās bakalaura un maģistra studiju programmas, kas, domājot analogiski, arī būtu jāiekļauj profesionālo izglītības iestāžu sistēmā, tomēr tas nekur netiek minēts un uz šīm profesionālajām programmām tiek attiecinātas tādas pašas zinātnes un pētniecības prasības kā uz akadēmiskajām programmām. Līdz ar to autors šeit saskata nesaskaņas starp anotācijā norādīto likumprojekta mērķi (kas publiski tiek uzsvērts kā pamatojums nepieciešamajām reformām) un likumprojektā iekļautajām normām.

Komisijā debatēs vairākkārt ir uzsvērts, ka sarežģījumus izglītības iestāžu tipoloģijas noteikšanā veido arī situācija, ka īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas drīkst īstenot ne tikai koledžas, bet arī augstskolas. Pēc debatēm Komisija ir vienojusies, ka, lai gan šādai situācijai nevajadzētu būt, vēsturiskās attīstības dēļ tā šobrīd nebūtu maināma.¹⁷¹ Kā

---

¹⁷⁰ Likumprojekta “Grozījumi Augstskolu likumā” Nr. 1243/Lp13 anotācija. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/8ACF94A4C265128DC225879D004380FF?OpenDocument#B> [aplūkots 04.01.2022.]

¹⁷¹ Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 04.01.2022.]

intervijā autoram uzsvēris Tālavs Jundzis, šāds regulējums rada draudus koledžu pastāvēšanai, jo augstskolas, īstenojot arī īsā cikla studiju programmas, var pārvilināt pie sevis lielu daļu koledžās studējošo, ņemot vērā augstskolu ievērojami lielākos pieejamos resursus, kā arī reputācijas līmeni. Kā norāda T. Jundzis, līdzīga regulējuma dēļ koledžas ir beigušas pastāvēt vai arī ir saskārušās ar ļoti būtiskām grūtībām vairākās pasaules valstīs, piem., Kanādā. Līdz ar to autors secina, ka **turpmāk būtu plašāk jāanalizē jautājums par institūcijām, kurām būtu tiesības īstenot īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas**, lai nodrošinātu kvalitatīvu īsā cikla profesionālās augstākās izglītības mērķu sasniegšanu Latvijā.

Apkopojot informāciju par koledžu tiesiskā regulējuma attīstību Latvijā, autors secina, ka Saeimai, izskatot un pieņemot grozījumus likumos par koledžu regulējumu, ir jāpievērš uzmanība un debašu procesā jārisina vairāki būtiski jautājumi: par labas likumdošanas principa un juridiskās tehnikas ievērošanu likumos, koledžu akreditāciju, īsā cikla profesionālo augstāko izglītību īstenojošajām institūcijām, kā arī par labākajiem tiesiskajiem līdzekļiem, kā sasniegt īsā cikla profesionālās augstākās izglītības mērķi – salīdzinoši īsā laikā sagatavot darba tirgum nepieciešamos konkurētspējīgos vidējā līmeņa speciālistus. Autora ieskatā, lai likumdevējs varētu sasniegt savu mērķi gan atbilstoši regulēt koledžu un īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas, gan arī atteikties no koledžu regulējuma Augstskolu likumā, atsevišķus koledžu darbības jautājumus detalizēti varētu iekļaut atsevišķos Ministru kabineta noteikumos. Tas arī risinātu problēmu pēc būtības, piemēram, ļaujot koledžām noteikt no augstskolām atšķirīgus, bet tajā pašā laikā Eiropas augstākās izglītības telpai atbilstošus nosacījumus par to akreditāciju, akadēmisko personālu, zinātnisko un pētniecisko darbību u.c.

Autors secina, ka šobrīd Saeimā virzītie grozījumi likumos, kas skar koledžu institucionālo regulējumu, ir solis augstākās izglītības sistēmas sakārtošanā, tomēr būtu nepieciešami plašāki pētījumi un detalizētāks pamatojums, kura šobrīd iztrūkst likumprojektu virzīšanas ātruma dēļ (uz pietiekami datu un analīzes trūkumu Komisijas sēdēs ir norādījuši arī Saeimas deputāti¹⁷²).

---

¹⁷² Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 12. oktobra sēdes audioprotokols. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/\\$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 04.01.2022.]

Secinājumi

1. Salīdzinot koledžu tiesisko regulējumu ASV un Eiropas valstīs, autors secina, ka lielākoties koledžu definīcijas normatīvajos aktos nav precīzi noteiktas, šādas definīcijas ir atrodamas atsevišķu Eiropas valstu normatīvajā regulējumā. Līdz ar to dažādās valstīs un dažādās izglītības sistēmās atšķiras gan koledžu institucionālā piederība (publiskas vai privātas, vai augstskolas struktūrvienības), tāpat atšķiras koledžu īstenoto studiju programmu līmeņi. Ņemot vērā vienota īsā cikla augstākās izglītības programmu regulējuma trūkumu Eiropā un valstu dažādo pieeju īsā cikla augstākās izglītības programmu realizācijā un arī dažādo koledžu lomu, nav iespējams ieteikt vienu konkrētu valsti, kuras labo praksi koledžu tiesiskā regulējuma jomā Latvija varētu pārņemt.
2. Salīdzinot īsā cikla augstākās izglītības studiju programmu regulējumu ASV un Eiropas valstīs, autors secina, ka valstīm ir tiesības brīvi integrēt šīs programmas savās augstākās izglītības sistēmās. Pēdējos gados vērojama kopīga šādu programmu attīstības tendence, jo tās risina darba tirgus problēmas – īsā laikā sagatavo darba tirgum kvalificētus speciālistus. Boloņas procesa dalībvalstīm būtu nepieciešams precīzāk vienoties par īsā cikla programmu īstenošanas nosacījumiem, lai šīs programmas būtu savā starpā salīdzināmas. Tas ļautu valstīm precīzāk un vienotā veidā integrēt īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas nacionālajos normatīvajos aktos.
3. Profesionālās izglītības likumā, kur turpmāk iekļauts koledžu regulējums, būtu nepieciešams noteikt koledžām tiesības par īsā cikla profesionālās augstākās izglītības studiju programmu apguvi absolventiem piešķirt ne tikai profesionālo kvalifikāciju, bet arī asociēto grādu. Šāda prakse labi darbojas valstīs, kur koledžu programmas ir pieprasītas (piem., ASV, Lielbritānijā), tas palīdzētu celt koledžu prestižu un konkurētspēju.
4. Latvijā lielākā daļa valsts koledžu vēsturiski ir attīstījusies no agrākajām profesionālajām skolām un tehnikumiem, laika gaitā iegūstot koledžas statusu. Gandrīz visas valsts koledžas ir šauri specializētas un sagatavo speciālistus konkrētās, valstij nozīmīgās nozarēs. Privāto koledžu darbībā šāda specializācija nav novērojama, pārsvarā tiek piedāvātas ar uzņēmējdarbību cieši saistītas studiju programmas.
5. Privātas koledžas piedāvā tikai pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības studiju programmas, savukārt daudzas valsts koledžas paralēli šīm programmām īsteno arī profesionālās vidējās izglītības programmas un arodizglītības programmas. Tas rada

vairākas problēmas šobrīd notiekošās augstākās izglītības sistēmas reformas kontekstā – līdz galam nav skaidrs, pēc kādiem principiem un prasībām būtu jāakreditē šādas koledžas, kuras piedāvā gan vidējo, gan augstāko izglītību; ir radušās šaubas, vai koledžas, kurās vidējās izglītības programmām ir pārsvars pār augstākās izglītības programmām, ir tiesīgas tikt klasificētas par augstākās izglītības iestādēm.

6. Diskusijas par koledžu tiesiskā regulējuma izmaiņām Saeimā notiek kopš 2019. gada, šobrīd tiek piedāvāts koledžu kā profesionālo augstākās izglītības iestāžu institucionālo regulējumu no Augstskolu likuma pārnest uz Profesionālās izglītības likumu, saglabājot koledžām augstākās izglītības iestāžu statusu ar visām no tā izrietošajām sekām (piem., akreditācijas prasībām, studējošo tiesībām, pētniecības prasībām utt.).
7. Saeimai, izskatot un pieņemot grozījumus likumos par koledžu regulējumu, ir jāpievērš uzmanība un debašu procesā jārisina vairāki būtiski jautājumi: par labas likumdošanas principa un juridiskās tehnikas ievērošanu likumos, koledžu akreditāciju, īsā cikla profesionālo augstāko izglītību īstenojošajām institūcijām, kā arī par labākajiem tiesiskajiem līdzekļiem, kā sasniegt īsā cikla profesionālās augstākās izglītības mērķi – salīdzinoši īsā laikā sagatavot darba tirgum nepieciešamos konkurētspējīgos vidējā līmeņa speciālistus. Lai šobrīd risinātu juridiskā ietvara jautājumu un Profesionālās izglītības likumā nebūtu jāiekļauj daudzas atsaucis uz Augstskolu likumu, autors piedāvā koledžu akreditācijas, zinātniskās un pētnieciskās darbības, akadēmiskā personāla u.c. jautājumus regulēt atsevišķos Ministru kabineta noteikumos, kuri tiktu izstrādāti, pamatojoties uz Profesionālās izglītības likumā iekļautu deleģējumu.
8. Komisijai un Saeimai, izskatot likumprojektus par koledžu institucionālo regulējumu, būtu plašāk jāanalizē jautājums par institūcijām, kurām nākotnē būtu tiesības īstenot īsā cikla profesionālās augstākās izglītības programmas, lai nodrošinātu kvalitatīvu īsā cikla profesionālās augstākās izglītības mērķu sasniegšanu Latvijā. Šobrīd iztrūkst kvalitatīvas diskusijas par šo jautājumu tieši nepilnīgu datu dēļ.
9. Saeimā virzītie grozījumi likumos, kas skar koledžu institucionālo regulējumu, ir solis augstākās izglītības sistēmas sakārtošanā, tomēr būtu nepieciešami plašāki pētījumi un detalizētāks pamatojums, kura šobrīd iztrūkst likumprojektu virzīšanas ātruma dēļ.

Izmantotās literatūras un avotu saraksts

Literatūra un avoti

1. Augstākā izglītība Latvijā. Nacionālā enciklopēdija. Pieejams: <https://enciklopedija.lv/skirklis/10214-augst%C4%81k%C4%81-izgl%C4%ABt%C4%ABba-Latvij%C4%81> [aplūkots 15.11.2021.]
2. Augstākās izglītības institūciju tipoloģija. Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas 04.09.2020. sēdes materiāli. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8D922B87E6B74638C22585D10039FECE?OpenDocument&prevCat=13|Izgl%C4%ABt%C4%ABbas,%20kult%C5%ABras%20un%20zin%C4%81tnes%20komisija> [aplūkots 02.01.2022.]
3. Augstskolu un koledžu novērtēšanas organizēšanas metodika. Akadēmiskās informācijas centrs, 2019. Pieejams: <https://www.aika.lv/wp-content/uploads/2020/07/Augstskolu-un-koledzu-novertesanas-organizesanas-metodika.pdf> [aplūkots 04.01.2022.]
4. Biznesa vadības koledža. Pieejams: <https://www.bvk.lv/> [aplūkots 23.11.2021.]
5. Deklarācija par Artura Krišjāņa Kariņa vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību. Valsts Kanceleja. Pieejams: https://www.mk.gov.lv/sites/mk/files/media_file/kk-valdibas-deklaracija_red-gala-1.pdf [aplūkots 05.01.2022.]
6. Gintaute-Marihina Rūta. Profesionālās izglītības sistēma, tās attīstība un izaicinājumi. Prezentācija Saeimas Komisijas sēdē 2021. gada 9. februārī. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1c9f8e7fe64c2c7bc22586710040770b/\\$FILE/Prof.izgl.sist,%20t%C4%81s%20att%C4%ABst%C4%ABba%20un%20izaicin%C4%81jumi_RGM.pptx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1c9f8e7fe64c2c7bc22586710040770b/$FILE/Prof.izgl.sist,%20t%C4%81s%20att%C4%ABst%C4%ABba%20un%20izaicin%C4%81jumi_RGM.pptx) [aplūkots 03.01.2022.]
7. Izglītības iestāžu reģistrs. Valsts izglītības informācijas sistēma. Pieejams: <https://is.viis.gov.lv/Pages/Institutions/Search.aspx> [aplūkots 15.11.2021.]
8. Izglītības un zinātnes ministrijas 14.12.2020. vēstule Nr. 4-2e/20/4328 “Par likumprojektu “Grozījumi Augstskolu likumā”. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/1A92E9E1D7CC05BFC225863F002845D6?OpenDocument> [aplūkots 02.01.2022.]
9. Jundzis T. Īsā cikla augstākā izglītība Eiropā un Latvijā: kurp iet? 08.01.2021. Nepublicēts materiāls.
10. Koledžas apraksts. Valsts policijas koledža. Pieejams: http://www.policijas.koledza.gov.lv/lv/par_koledzu/zinas_par_koledzu/koledzas_apraksis [aplūkots 23.11.2021.]

11. Koledžas vēsture. Jēkabpils agrobiznesa koledža. Pieejams: <https://jekabpils.jak.lv/lv/skola/vesture/> [aplūkots 23.11.2021.]
12. Koledžas vēsture. Rīgas Celtniecības koledža. Pieejams: <https://www.rck.lv/par-mums/koledzas-vesture/> [aplūkots 20.11.2021.]
13. Koledžas vēsture. RSU Sarkanā krusta medicīnas koledža. Pieejams: <https://rcmc.lv/par-mums/vesture/> [aplūkots 20.11.2021.]
14. Koledžas. Saeimas Izglītības, zinātnes un kultūras komisijas 25.09.2020. sēdes materiāli. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/dd23ff3138501fe0c22585e500254ade/\\$FILE/koledzas_F.pptx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/dd23ff3138501fe0c22585e500254ade/$FILE/koledzas_F.pptx) [aplūkots 02.01.2022.]
15. Konceptija par augstskolu tipoloģijas ieviešanu, 2019. gada oktobris. Npublicēts materiāls.
16. Latvijas koledžu asociācijas 26.11.2021. vēstule Nr. 23 “Latvijas koledžu asociācijas atzinums par likumprojektiem “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, “Grozījumi Izglītības likumā”, “Grozījumi Augstskolu likumā”
17. Latvijas kvalifikāciju datubāze. Pieejams: https://www.latvijaskvalifikācijas.lv/meklet-kvalifikaciju/?lang=lv&meta_lki_level=5&meta_is_active_qualifications=akt%C4%ABva%20kvalifik%C4%81cija&name_order=ASC [aplūkots 25.11.2021.]
18. Likumprojekta “Grozījumi Augstskolu likumā” Nr. 1243/Lp13 anotācija. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/0/8ACF94A4C265128DC225879D004380FF?OpenDocument#B> [aplūkots 04.01.2022.]
19. Likumprojekta Nr. 702/Lp13 “Grozījumi Augstskolu likumā” pavadošo dokumentu pakete. Pieejams: [https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webAll?SearchView&Query=\(Title\)=*Groz%C4%ABjumi+Augstskolu+likum%C4%81*\)&SearchMax=0&SearchOrder=4](https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS13.nsf/webAll?SearchView&Query=(Title)=*Groz%C4%ABjumi+Augstskolu+likum%C4%81*)&SearchMax=0&SearchOrder=4) [aplūkots 04.01.2022.]
20. Mācību programmas. Pieejams: <https://otk.rtu.lv/macibu-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
21. Ministru kabineta 20.08.2019. sēdes protokols Nr. 35. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/308933-ministru-kabineta-sedes-protokols> [aplūkots 27.12.2021.]
22. Ministru kabineta 2020. gada 12. maija sēdes protokols Nr. 32, 20. paragrāfs. Latvijas Vēstnesis, 2020., Nr. 94.
23. Normatīvo aktu projektu izstrādes rokasgrāmata. Valsts kanceleja, 2016. Pieejams: <https://tai.mk.gov.lv/get/book/pdf> [aplūkots 04.01.2022.]

24. Novikontas jūrniecības koledža. Pieejams: <https://novikontas.lv/college/lv/macibu-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
25. Olaines ķīmiku skolas vēsture. Pieejams: <https://otk.rtu.lv/vesture-un-tradicijas/> [aplūkots 23.11.2021.]
26. Par koledžu. Daugavpils medicīnas koledža. Pieejams: <https://dmk.lv/2/> [aplūkots 23.11.2021.]
27. Par koledžu. Juridiskā koledža. Pieejams: <https://jk.lv/par-koledzu/> [aplūkots 23.11.2021.]
28. Par koledžu. LU Rīgas 1. medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.rmkl.lv/lv/par-koledzu/> [aplūkots 20.11.2021.]
29. Par koledžu. Malnavas koledža. Pieejams: <https://malnavaskoledza.lv/pages/par-koledzu.html> [aplūkots 20.11.2021.]
30. Par koledžu. Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža. Pieejams: http://www.ucak.vugd.gov.lv/lat/par_mums [aplūkots 23.11.2021.]
31. Par LU RMK. Pieejams: <https://rmkoledza.lu.lv/lv/par-lu-rmk/> [aplūkots 23.11.2021.]
32. Par mums. Grāmatvedības un finanšu koledža. Pieejams: <https://www.koledza.lv/index.php/lv/par-gfk/par-mums> [aplūkots 23.11.2021.]
33. Par mums. Rīgas Menedžmenta koledža. Pieejams: <https://mcollege.eu/par-mums> [aplūkots 23.11.2021.]
34. Pleps J. Likumdošanas procesam jāveicina sabiedrības uzticēšanās. Pieejams: <https://lvportals.lv/viedokli/299267-likumdosanas-procesam-javeicina-sabiedribas-uzticesanas-2018> [aplūkots 04.01.2022.]
35. Profesors Pauls Stradiņš. LU P. Stradiņa medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.psk.lu.lv/par-koledzu/par-lu-psk/professors-pauls-stradins> [aplūkots 23.11.2021.]
36. Programmas. Jēkabpils agrobiznesa koledža. Pieejams: <https://jekabpils.jak.lv/lv/programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
37. Programmas. Liepājas jūrniecības koledža. Pieejams: <https://ljk.lv/programmas/logistikas-specialists> [aplūkots 20.11.2021.]
38. Programmas. Valsts robežsardzes koledža. Pieejams: <http://www.vrk.rs.gov.lv/main.php?sadala=50> [aplūkots 23.11.2021.]
39. Reflektantiem. Ugunsdrošības un civilās aizsardzības koledža. Pieejams: <http://www.ucak.vugd.gov.lv/lat/reflektantiem> [aplūkots 23.11.2021.]

40. Saeimas 2021. gada 9. decembra ārkārtas sēdes darba kārtība. Pieejams:
https://titania.saeima.lv/LIVS13/SaeimaLIVS2_DK.nsf/DK?ReadForm [aplūkots 02.01.2022.]
41. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2019. gada 31. oktobra e-pasts, bez numura. Npublicēts materiāls.
42. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 12. februāra sēdes protokols. Pieejams:
[https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/a72f8a9253404d9dc2258506004e9a1c/\\$FILE/PR_2020_02_12_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/a72f8a9253404d9dc2258506004e9a1c/$FILE/PR_2020_02_12_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 27.12.2021.]
43. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2020. gada 9. oktobra sēdes protokols. Pieejams:
[https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/e09f2e931075906cc22585f400442413/\\$FILE/PR_2020_10_09_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/e09f2e931075906cc22585f400442413/$FILE/PR_2020_10_09_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 02.01.2022.]
44. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 12. oktobra sēdes audioprotokols. Pieejams:
[https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/\\$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/0e1be666f73d2653c2258766003ad893/$FILE/2021_10_12_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 03.01.2022.]
45. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 15. janvāra sēdes protokols. Pieejams:
[https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8acfc6e27e949abc2258656002b8c3e/\\$FILE/PR_2021_01_15_10_00_IKZK.docx](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/8acfc6e27e949abc2258656002b8c3e/$FILE/PR_2021_01_15_10_00_IKZK.docx) [aplūkots 02.01.2022.]
46. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 2021. gada 30. novembra sēdes audioprotokols. Pieejams:
[https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/\\$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3](https://titania.saeima.lv/livs/saeimasnotikumi.nsf/0/1831dca3fbf1e739c22587970048c7d6/$FILE/2021_11_30_1000_IKZK.mp3) [aplūkots 03.01.2022.]
47. Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas 24.11.2021. vēstule Nr. 111.9/5-46-13/21 “Par likumprojektiem”
48. SIVA vēsture. Pieejams: <http://www.hotelsiva.lv/vesture.html> [aplūkots 23.11.2021.]
49. Starptautiskā kosmetoloģijas koledža. Pieejams: <https://skk.lv/par-mums/> [aplūkots 23.11.2021.]
50. Studiju iespējas. LU Rīgas 1. medicīnas koledža. Pieejams:
<https://www.rmkl.lv/lv/studiju-iespejas/> [aplūkots 20.11.2021.]
51. Studiju programma. Rīgas Menedžmenta koledža. Pieejams:
<https://mcollege.eu/uznemejdarbibas-vadibas-studijas> [aplūkots 23.11.2021.]

52. Studiju programmas. Alberta koledža. Pieejams: <https://www.alberta-koledza.lv/?parent=16&lng=lv> [aplūkots 23.11.2021.]
53. Studiju programmas. Juridiskā koledža. Pieejams: <https://jk.lv/uznemsana/studiju-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
54. Studiju programmas. Latvijas Kultūras koledža. Pieejams: <https://kulturaskoledza.lv/profesionalas-pieredzes-atzisana/> [aplūkots 23.11.2021.]
55. Studiju programmas. LU P. Stradiņa medicīnas koledža. Pieejams: <https://www.psk.lu.lv/studiju-iespejas/studiju-programmas> [aplūkots 23.11.2021.]
56. Studiju programmas. Malnavas koledža. Pieejams: <https://malnavaskoledza.lv/pages/profesionalas-videjas-izglitibas-programmas.html> [aplūkots 20.11.2021.]
57. Studiju programmas. Pieejams: <https://rmkoledza.lu.lv/lv/par-lu-rmk/studiju-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
58. Studiju programmas. Rīgas Tehniskā koledža. Pieejams: <https://www.rtk.lv/?sadala=175> [aplūkots 23.11.2021.]
59. Studiju programmas. RSU Sarkanā krusta medicīnas koledža. Pieejams: <https://rcmc.lv/studiju-programmas/> [aplūkots 20.11.2021.]
60. Studiju programmas. SIVA koledža. Pieejams: <https://www.siva.gov.lv/lv/1limena-profesionalas-augstakas-izglitibas-studiju-programmas> [aplūkots 23.11.2021.]
61. Studiju programmas. Valsts policijas koledža. Pieejams: http://www.policijas.koledza.gov.lv/lv/gribu_macities/pirma_limena_profesionalas_augstakas_izglitibas_programma [aplūkots 23.11.2021.]
62. Studiju programmas. Viesnīcu biznesa koledža. Pieejams: <https://hotelschool.lv/visas-programmas/> [aplūkots 23.11.2021.]
63. Tiesības uz izglītību. Tiesībsargs. Pieejams: <https://www.tiesibsargs.lv/lv/pages/cilvektiesibas/socialas-un-ekonomiskas-tiesibas/tiesibas-uz-izglitibu> [aplūkots 05.01.2022.]
64. Tieslietu ministrijas 29.11.2021. vēstule Nr. 1-9.1/1047 “Par likumprojektiem “Grozījumi Profesionālās izglītības likumā”, “Grozījumi Izglītības likumā” un “Grozījumi Augstskolu likumā”. Pieejams: <https://titania.saeima.lv/LIVS13/saeimalivs13.nsf/0/E338506968F5187AC225879E0047529A?OpenDocument> [aplūkots 03.01.2022.]
65. Vēstule. Alberta koledža. Pieejams: <https://www.alberta-koledza.lv/?parent=442> [aplūkots 23.11.2021.]

66. Vēsture. Latvijas Kultūras koledža. Pieejams: <https://kulturaskoledza.lv/par-koledzu/vesture/> [aplūkots 23.11.2021.]
67. Vēsture. Liepājas jūrniecības koledža. Pieejams: <http://old.ljk.lv/vesture> [aplūkots 20.11.2021.]
68. Vēsture. Rīgas Tehniskā koledža. Pieejams: <https://www.rtk.lv/?sadala=89> [aplūkots 23.11.2021.]
69. Vēsture. Valsts robežsardzes koledža. Pieejams: <http://www.vrk.rs.gov.lv/main.php?sadala=14&m=1> [aplūkots 23.11.2021.]
70. Cyprus. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-15_en?2nd-language=en [aplūkots 10.11.2021.]
71. College. Cambridge Dictionary. Pieejams: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/college> [aplūkots 01.11.2021.]
72. College. Oxford Learner's Dictionaries. Pieejams: <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/college> [aplūkots 01.11.2021.]
73. Denmark. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-22_en?2nd-language=en [aplūkots 10.11.2021.]
74. Description of the eight EQF levels. Pieejams: <https://europa.eu/europass/en/description-eight-eqf-levels> [aplūkots 10.11.2021.]
75. England Higher Education System. Pieejams: <https://www.euroeducation.net/prof/ukco.htm> [aplūkots 03.11.2021.]
76. Ferreyra M. et.al. The Fast Track to New Skills: Short-Cycle Higher Education Programs in Latin America and the Caribbean. Pasauls Banka, 2021. Pieejams: <https://openknowledge.worldbank.org/bitstream/handle/10986/35598/9781464817069.pdf> [aplūkots 05.01.2022.]
77. Foundation degree. Characteristics statement. UK Quality Assurance Agency. February 2020. Pieejams: https://www.qaa.ac.uk/docs/qaa/quality-code/foundation-degree-characteristics-statement-2020.pdf?sfvrsn=6fc5ca81_10 [aplūkots 03.11.2021.]
78. France. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/france/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]

79. Greece. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-33_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]
80. HBCU. U.S. Department of Education. Pieejams: <https://sites.ed.gov/whhbcu/one-hundred-and-five-historically-black-colleges-and-universities/> [aplūkots 02.11.2021.]
81. Hungary. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-35_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]
82. Iceland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-36_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]
83. Ireland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/ireland/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
84. Italy. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-39_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]
85. Joint Quality Initiative – Short history. Pieejams: <http://ecahe.eu/assets/uploads/2016/01/Joint-Quality-Initiative-short-history.pdf>
[aplūkots 10.11.2021.]
86. Karpišek M. SCHE Reflection in European Strategic Documents. Sora, 2011. Pieejams: https://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/EURASHE_repr_110826_SCHE_pres_KARPISEK.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
87. Karpišek M. Short cycle HE: Mapping the situation. EURASHE, 2019. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/TPG_A_QF_RO_MK_1_SCHE.pdf [aplūkots 04.01.2022.]
88. Kirsch M., Beernaert Y. Short cycle higher education in Europe Level 5: the missing link. European Association of Institutions in Higher Education, 2011, 259 p.
89. Latvia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-40_en?2nd-language=en
[aplūkots 09.11.2021.]
90. Lithuania. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-44_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]

91. Loo B. Education in the United States of America. World Education News + Reviews, June 12, 2018. Pieejams: <https://wenr.wes.org/2018/06/education-in-the-united-states-of-america> [aplūkots 02.11.2021.]
92. Luxembourg. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-46_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
93. National Report regarding the Bologna Process implementation 2009-2012. Ukraine. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/ukraine/National_Report_Ukraine_2012_572287.pdf [aplūkots 11.11.2021.]
94. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Malta. Pieejams http://www.ehea.info/Upload/document/members/malta/National_Report_Malta_2015_568280.pdf [aplūkots 11.11.2021.]
95. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Norway. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/norway/National_Report_Norway_2015_571857.pdf [aplūkots 11.11.2021.]
96. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Spain. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/spain/National_Report_Spain_2015_572054.pdf [aplūkots 11.11.2021.]
97. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Portugal. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/portugal/National_Report_Portugal_2015_571924.pdf[aplūkots 11.11.2021.]
98. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Andorra. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/andorra/National_Report_Andorra_2015_566.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
99. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Belgium-French community. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/belgium%20-%20french/National_Report_Belgium_French_2015_566418.pdf [aplūkots 10.11.2021.]

100. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Belgium-Flemish community. Pieejams:
http://www.ehea.info/Upload/document/members/belgium/National_Report_Belgium_Flemish_2015_566408.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
101. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Croatia. Pieejams:
http://www.ehea.info/Upload/document/members/croatia/National_Report_Croatia_2015_566480.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
102. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Denmark. Pieejams:
http://www.ehea.info/Upload/document/members/denmark/National_Report_Denmark_2015_566596.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
103. National Report regarding the Bologna Process implementation 2012-2015. Georgia. Pieejams:
http://www.ehea.info/Upload/document/members/georgia/National_Report_Georgia_2015_567027.pdf [aplūkots 11.11.2021.]
104. National Report regarding the Bologna process implementation 2012-2015. Albania. Pieejams:
http://www.ehea.info/Upload/document/members/albania/National_Report_Albania_2015_566.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
105. Netherlands. Short-Cycle higher education. Pieejams:
https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-53_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
106. Overview of Quality Assurance System in Higher Education. United States of America. National Institution for Academic Degrees and University Evaluation, 2010. Pieejams:
https://www.niad.ac.jp/n_kokusai/info/usa/overview_us_e.pdf [aplūkots 01.11.2021.]
107. Parry G., Callender C., Scott P., Temple P. Understanding Higher Education in Further Education Colleges. Department for Business, Innovation and Skills, 2012, p. 41 (219 p.)
108. Poland. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-56_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]
109. Portugal. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-60_en?2nd-language=en
[aplūkots 11.11.2021.]

110. Referencing of the Flemish Qualification Framework to the European Qualification Framework. Agency for Quality Assurance Report, January 2014, 142 p.
111. Republic of North Macedonia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/republic-north-macedonia/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
112. Slovenia. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/content/short-cycle-higher-education-77_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
113. Structure of the U.S. Education System: Associate Degrees. U.S. Department of Education. Pieejams: <https://www2.ed.gov/about/offices/list/ous/international/usnei/us/edlite-structure-us.html> [aplūkots 01.11.2021.]
114. The Carnegie Classification of Institutions of Higher Education. Pieejams: https://carnegieclassifications.iu.edu/classification_descriptions/basic.php [aplūkots 01.11.2021.]
115. The European Higher Education Area in 2018. Bologna process implementation report. EACEA, 2018. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/bologna_internet_chapter_3_0.pdf [aplūkots 04.01.2022.]
116. The European Higher Education Area in 2020. Bologna process implementation report. EACEA, 2020. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/sites/default/files/ehea_bologna_2020.pdf [aplūkots 01.12.2021.]
117. The USA Higher Education Act of 1965 [ASV Augstākās izglītības akts]. Apstiprināts 1965. gada 8. novembrī, ar grozījumiem līdz 2021. gada 13. oktobrim. Pieejams: <https://www.govinfo.gov/content/pkg/COMPS-765/pdf/COMPS-765.pdf> [aplūkots 01.11.2021.]
118. Three-cycle system. Pieejams: <http://www.ehea.info/page-three-cycle-system> [aplūkots 11.11.2021.]
119. Turkey. Short-Cycle higher education. Pieejams: https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/t%C3%BCrkiye/short-cycle-higher-education_en?2nd-language=en [aplūkots 11.11.2021.]
120. Two-year degree courses in the UK. Pieejams: <https://www.studyin-uk.com/study-options/two-year-degree/> [aplūkots 03.11.2021.]

Normatīvie akti

121. The Bologna declaration of 19 June 1999 [Boloņas deklarācijas]. Pieejams: https://www.eurashe.eu/library/modernising-phe/Bologna_1999_Bologna-Declaration.pdf [aplūkots 02.11.2021.]
122. Latvijas Republikas Izglītības likums: LV likums. Pieņemts 19.06.1991. [19.06.1991. red.]
123. Augstskolu likums: LV likums. Pieņemts 02.11.1995. [02.11.1995. red.]
124. Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemti 23.11.2000. [23.11.2000. red.]
125. Grozījumi Augstskolu likumā: Ministru kabineta 2005. gada 23. augusta noteikumi Nr. 635 [23.08.2005. red.]
126. Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemts 02.03.2006. [02.03.2006. red.]
127. Grozījumi Augstskolu likumā: LV likums. Pieņemts 14.07.2011. [14.07.2011. red.]
128. Profesionālās izglītības likums: LV likums. Pieņemts 10.06.1999. [10.05.1999. red.]
129. Grozījumi Profesionālās izglītības likumā: LV likums. Pieņemti 05.07.2001. [05.07.2001. red.]
130. Grozījumi Profesionālās izglītības likumā: LV likums. Pieņemts 21.09.2006. [21.09.2006. red.]
131. Grozījumi Izglītības likumā: LV likums. Pieņemts 04.03.2010. [04.03.2010. red.]
132. Noteikumi par pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības valsts standartu: Ministru kabineta 2001. gada 20. marta noteikumi Nr. 141. Latvijas Vēstnesis, 2001, Nr. 54
133. Par konceptuālo ziņojumu “Par augstskolu iekšējās pārvaldības modeļa maiņu”: Ministru kabineta 2020. gada 4. marta rīkojums Nr. 94.
134. Albānijas Augstākās izglītības likums. Pieņemts 21.05.2007. Pieejams: http://www.ehea.info/Upload/document/members/albania/Albania_Law_HE_2007_566200.pdf [aplūkots 10.11.2021.]
135. Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju [Horvātijas likums Par akadēmiskajiem un profesionālajiem grādiem]. Pieejams: https://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2007_10_107_3126.html [aplūkots 04.01.2022.]

Juridiskās prakses materiāli

136. Satversmes tiesas spriedums lietā Nr. 2018-11-01, Latvijas Vēstnesis, 2019, Nr. 48
137. Satversmes tiesas spriedums lietā Nr. 2018-12-01, Latvijas Vēstnesis, 2019, Nr. 81
138. Satversmes tiesas spriedums lietā Nr.2019-20-03, Latvijas Vēstnesis, 2020, Nr. 119B

Maģistra darbs „Koledžu tiesiskais regulējums Latvijā: vēsture un attīstība nākotnē” izstrādāts LU Juridiskajā fakultātē.

Ar savu parakstu apliecinu, ka pētījums veikts patstāvīgi, izmantoti tikai tajā norādītie informācijas avoti un iesniegtā darba elektroniskā kopija atbilst izdrukai.

Autors: *(parakstīts ar drošu elektronisko parakstu)* Jānis Supe

Rekomendēju/nerekomendēju darbu aizstāvēšanai

Vadītājs: docents Dr.iur. Jānis Pleps _____ .____.2022.

(paraksts)

Recenzents:

Darbs iesniegts LU Juridiskās fakultātes Tiesību teorijas un vēstures zinātņu katedrā
____.____.2022.

Dekāna pilnvarotā persona: metodiķe _____

(paraksts)

Darbs aizstāvēts Valsts pārbaudījuma komisijas sēdē

____. ____ .2022. protokola nr. _____, vērtējums: _____

Komisijas sekretārs: _____